Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган

(«СВЕТ»)

Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

№ 16 (4462). | ШОАТТА, 6 февраль 1971 шу. | Мах 2 кеп. | Газета арадувл 1923 шера денз

КПСС XXIV съезда накъадолхаш

Ткъаь пхиъ шера цхьан моттиге

«Чечингсельстрой» треста чуйоагIача Грозненски аьшкабетона конструкцей завода болхлоша чIоагIа лоархIаши сий деши ва лепщик Азизов Григорий Иванович. 25 шу даьннад цо цига къахьега. Дукха болхлой ба заводе цо Iомабаь. Царех доккхал ду Григорий Ивановича Завода болхлошта юкъе хьалхарчарца коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи еннай цунна.

Дуккхача шерашка хьинаре къа а хьегаш цо даьхача толамий лакха мах баьб. «За доблестный труд» яхеи Ленински юбилейнии медалаш еннай нов. Азизовна. Цул совгIа цунна еннай «РСФСР социалистически яхьа отличник» яха значок, РСФСР-еи Нохч - ГIалгIай АССР-еи Лакхехьарча Совета Президиума грамоташ, кхыдола совгIаташ. «Чечингсельстрой» треста сийлен книжка тIа йихьай цун цIи. Хьинар кхы а айдаь къахьег укх деношка Григорий Ивановича КПСС XXIV-ча съезда къахьегама совгIат кийчдара.

СУРТА ТIА: лепщик Г. Азизов.

И. ПЛИЕВА сурт.

КПСС ОБКОМЕ

ХЬАЛХА ЛАТТАРИЙ ОПЫТ— ЕРРИГАЧА БРИГАДАШТА

«Мехкдаьтта промышленностеи геологоразведочни организацешкеи хьалха латтача бурувдеттача бригадай балха опыт шерра йоаржаярах» бола КПСС Центральни Комитета соцам тIа белгалдаькхад КПСС XXIV съезд гулъярах яьча решене хьинар айдаь керда къахьегама толамаш дахара бурувдеттача бригадай коллективаша хьинаре къахьегаш хилар, царех дуккхачар доккхий социалистически декхараш тIаийцад парте съезда сийленца накъабахара. Парте Центральни Комитета лоархI хьалха латтарий опыт шерра йоаржаяро вIаштIехьдоалийтаргда производства чурча йоккхийча резерваех бизза пайда эца, къахьегама овсарле лакхъе, бурув тохача балхашка дIададар лохде.

1971 шера 5 январе арабаьнна «Мехкдаьтта промышленностеи геологоразведочни организацешкеи хьалха латтача бурувдеттача бригадай балха опыт шерра йоаржаярах» бола КПСС ЦК соцам КПСС обкома бюро тIаийцаб цунца кулгалде а бизза кхоачашбе а.

«Грознефть» объединене, бурув тохара балхий управленей кулгалхой юхьанцара партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш, мехкдаьттаи химически промышленноста болхлой профсоюза обком декхарийла я кIоаргачеи тIехкIоаргачеи скважинашта бурув тохача лакха къахьегама толамаш даьхача хьалха латтача бурувдеттача бригадай балха опыт Iомаяра болх чIоагIбе а цар опыт шерагIа йоаржае а.

Парте Грозненски Малгобекски горкомашта, Старопромысловски, Октябрьски, Сунженски, Надтеречни, Грозненски райкомашта тIадожадаьд шин кIира бюро заседанешка, иштта бурувдеттача организацей гуччахьарча партийни собранешка КПСС ЦК соцам бувца, хIаьта иштта геологоразведочни, балхаш дукхагIа дара, къахьегама овсарле лакхъяра, бурув тохара сухал лакхъяра, бурув тохара балхашка дIададар лохдара, кердача пятилеткагIа мехкдаьттеи гази яккхара задани толамца кхоачашъе торо хулийтаргйола хаьдда йола мероприятеш кийчъе.

ТIехкIоаргача скважинашта дукхагIа бурув тохара Нохч-ГIалгIайчен беррига мехкдаьтта тохкараш социалистически яхье тIа а хьехаш нийслагIча пятилеткагIа 17,5 эзар метр бурув тохара Старогрозненски бурувтохара балхий управленерча Г. В. Крамаров керте латтача бурувдеттача бригада коллективо дIайолаяь лоархIаме патриотически инициатива могаяьй КПСС обкома бюрос. Цу бригадас лаьрхIад хIара шера 3500—4000 метр бурув тоха.

КПСС Грозненски Малгобекски горкомаш, Старопромысловски, Октябрьски, Сунженски, Надтеречни, Грозненски райкомаш, республика мехкдаьтта доахача промышленноста предприятей юхьанцара партийни организацеш декхарийла я ший ханнахьа дикагIйолча бригадаша дIадоладаь дика гIулакх хьаллаца, массанахьа а цар опыт шерра дIайоаржае, скважинашта бурув тохача технически прогресс яра даькъе мамогга новкъостал де.

Республикански газетий редакцешта, телевиденеи радиовещанеи комитета тIадиллад кепайоазонга радиои телевиденеи гIолла дикагIйолча бригадаша, производства балха тIа хьалха латтараша доаха къахьегама толамаши, социалистически декхараш кхоачашделга мишта лели шерра дIадовзийтилга.

ДукхагIа бурув тохара

НОХЧ-ГIАЛГIАЙЧЕН МЕХКДАЬТТА ЛОХАРАШКА ДАЬ КХАЙКАРАЛ

Деза новкъостий!

Вай республикера къахьегамхой ерригача Советски Союзера къахьегамхой санна кийчо еш ба партеи мехкеи вахара дезача цIейна—КПСС XXIV съезда. Партийни съезда сийленца накъабахара, нийслагIча пятилетка хьалхарча шера задани толамца кхоачашъяра, дIахо а халкъа боахама дерригa доакъош дегIадоаладара бола дерригача халкъа болам хьинар айденна дIаболабеннаб массанахьа а.

ХIанз, хьабенача наькъага юхахьежача, вай доккхал а деш белгалдоакх дIаяхача пятилеткагIа коммунизм хьалъеча вай халкъо доккхий къахьегама толамаш даьха хилар. Из хьахиннад болхлоша, специалисташа, Iилмахоша хьинар кхо ца деш къахьегарах.

Даьхен экономически низ чIоагIбара даькъе дизза дакъа лаьцад вай республикерча мехкдаьттахоша а. Духхьала дIадахача шера цар даьккхад 20 миллион совгIа тонн «Iаьржа дошув», из хул 1965 шера даьккхачул 2,3-зза дукхагIа Нохч - ГIалгIайчен мехкдаьтта промышленность хьахилча денз эггара хьалхара баьккха толам ба из. Цу даькъе хьинаре дакъа лаьцад оаха массане а — лаьттан ченаш техкараша.

Мишта болх бир тха бригадас дIаяхача пятилёткагIа? Лоаца дувцаргда оаха. Халача геологически хьалашка кIоаргача мезозойски скважинашта оаха теха бурув 16406 метр я, из хул пхе шера планагIа лаьрхIачул эзар метр дукхагIа. Бурув тохарга дIабода мах лохбарах, оборудованех, инструментех, реагентехи материалехи нийса пайда эцарах пхе шера кходаьд паччахьалкхенна 207 эзар сом.

ДIадахача шера планагIа тоха дезаш хинна бурув 4 эзар метр йолча теха бурув 4187 метр я. Задани а социалистически декхараш а тIеххоачаш а деш хIара бетта цхьан станокаца теха бурув 384 метр я. Бурув тохача пайда эцаш дIаяхийта балха ха 81,4 процент я, из хул бурув тохара балхий тха управлене гIолла юкъера дIалаьрхIача даьхача толамел 24,5 процент дукхагIа.

Дукха ха йоацаш кепатеха арабаьлар «Мехкдаьтта промышленностеи геологоразведочни организацешкеи хьалха латтача бурувдеттача бригадай балха опыт шерра йоаржаярах» бола КПСС ЦК соцам. Цу документа тIа Тюменерча, Татарерча, Ставропольски краерча, Куйбышевски Полтавски областашкарча, Башкирерча, Дагестанерча, Нохч-ГIалгIай АССР-ча, мехкарча кхыча мехкдаьтта районашкарча дикагIйолча бурувдеттача бригадай цIераш йоахача хана цIи яьккхар тха бригада а. Тха къахьегама лакха мах барах кердача къахьегама толамашка тIахьех тхо цо.

Укх гаргарча хана Нохч - ГIалгIайчен мехкдаьттахошта хьалхашка оттадаь декхар лоархIамеи бехктокхамеи да. Духхьала укх шера цар даккха деза «Iаьржа дошув» 21,5 миллион тонн я. Цахаддаш лакхъе езаш я мехкдаьтта даккхара темпаш, хIана аьлча 1975 шера Даьхенна вай республико дIалуча мехкдаьтта боарам 25 миллионага кхача безаш ба. Из сийлен декхар кхоачашдар керттерча даькъе тийша да бурувдеттарех. «Грознефть» объединени ерригa хьанийцача укх шера дерригa тоха деза бурув 200 эзар метр я. Царех 38700 метр бурув тоха дезараш Старогрозненски бурувтохара балхий управлене коллектив я.

ПроектагIа 4650 метр бурув тоха дезача № 64 йолча скважина бурув тохаш я тха бригада. ХIанзлехьа 4 километрага кхоачаш кIоаргденнад скважина тоха бурув. Бакъдар аьлча тоха езаш юхейнсараш эггара халагIа йола метраш я, хIана аьлча тIа-тIа лаьттан ченашка кIоарглуш латт бурув, нийсъяла тарлу дагайоаца халонаш. Уж ерригa халонаш эша а еш дикача къахьегама толамашца чакхдаккха лерхI оаха нийслагIча пятилетка хьалхара шу.

КПСС ЦК соцама жоп а луш оаха шерра социалистически яхь йоаржаяьй дIахо производства экономически эффективность лакхъяра, цу даькъе укх тайпара социалистически декхараш тIаийцад оаха: № 34 йолча скважина тоха бурув ханал бутт хьалха теха даккхеи, укх шера планагIа тоха деза бурув 2800 метр йолча 3000 метр бурув тохеи. Кхоанарча тхоай торонашка а хьежа оаха лаьрхIад пятилеткагIа 17,5 эзар метрал чухьнахьа доацаш бурув тоха а шера бригадас тохача бурув боарам 3500 — 4000 метрга кхачийта а. Бурув тохарга дIабода мах лохбарах кхомбеш химически реагенташ, утяжелитель, запасни оатхалаш дIаахийтарах хIара шера паччахьалкхенна кхоедергда бIаь эзар сомал чухьнахьа доацаш ахча; бурув тохача пайда эцаш дIайохийта ха 85 процент хилийта, коммерчески сухал хIанз йолчул 1,4-зза лакхъергья.

СихагIа бурув а тохаш скважинаш сихагIа эксплуатаце дIаяларга хьежжа дукхагIа хургда Даьхенна дIалу мехкдаьтта. Мезозойски юрски мехкдаьтта даккха атта дац. Цхьабакъда, юкъара торонаш оарцагIа а яьха къахьеге мехкдаьтта доахача промышленносте хьалха латтачарна юкъегIоргья бурувдеттача организацей коллективаш. Цох пайда хургба тхона а паччахьалкхенна а.

Тхоай коллектива цIерагIа оаха тIахьех Нохч - ГIалгIайчен ерригa бригадаш шера тоха бурув дукхагIа хилийтара болча болама юкъе массане а дакъа лацара, тIехкIоаргача скважинашта бурув тохара сухал лакхъяра, аварий ца хулийташ скважинашта бурув тохара. Мехкдаьтта доалла керда майдаш сиха тахкари дуккха шераш хьалха мехкдаьтта запасий майдаш хилийтари керттера декхар да лаьттан ченаш техкарий. Мехкдаьтта даккхара лоаттабеча къовсамеи пхе шера план ханал хьалха кхоачашъяра лоаттабеча къовсамеи хьалха латтараш тхо да.

Дага а даьнна оаха социалистически яхье тIахьийхай старогрозненски чарна тара геологически хьалаш дола бурувтохара балхий Октябрьски управленера опытни мастер Д. И. Соломатин керте латта бурувдеттарий бригада. Хьадувла, новкъостий чIоагIа яхь лоацаргья вай! Даьхача къахьегама толамий хIара квартале итогаш ергья вай.

Тхо дог тийша да оаха дIадоладаь дика гIулакх республикерча массаболча мехкдаьтта тохкараша хьаллоацаргхиларах. Бизза пайда эцаргба оаха йIаьхийча чурча торонех. Парте Центральни Комитето дIа ма деххара шерагIа йоаржаергья балха гIа хьалха латтарий опыт. Тхоай творчески уйлаш тIайохийтаргья оаха бурув тохара темпаш лакхъяра, къахьегама овсарле цахаддаш лакхъяра, бурув тохача цхьан метрга дIабода мах лохбара, тIаийца социалистически декхараш толамца кхоачашдара.

Нохч - ГIалгIайчене хьадоаккха мехкдаьтта дукхагIа хилийтара тIагIертта къовсам лоаттабергба вай, деза новкъостий!

Дикача къахьегама толамашца накъагIоргда хьамсарча парте XXIV-ча съезда, иштта толамца кхоачашъергья вай нийслагIа пятилетка.

Бурувтохара балхий Старогрозненски управленерча бригадас тIадиллларах: Т. Крамаров — буровой начальник, В. Фролов — профорг, Н. Кузнецов, М. Захаров, М. Масуев, С. Черняков — сменни мастераш.

БIаьсти гаргагIертай

Дерригa хьинар тIадахийта къахьегаш ба укх деношка юрта боахама механизатораш. Шоай махулла сихагIа техника тоаяь яккха гIерт уж.

1 февраль тIакхоачаш вай боахамашка йолаш йолча ерригача тракторех пхи эзар е 81 процент бIаьстан балхаш де кийча я.

Пхе даькъах диъ дакъа юртбоахама машинаш мел эшар даь кийча латт Гудермеса, МалгIабика, Наурски, Ножай-Юрта, Сунженски, Шелковской районашка. Гурахьи Iайи планагIа тоае езаш хиннача ерригача техникана ремонт яь баьннаб Гудермеса, Ножай - Юрта районий механизатораш. Лакхача темпаех чакхдоах ремонтни балхаш Ачхой - Мартана, МалгIабика районашка.

Цунца цхьана белгалде деза хIанз боахамий мастерскешка тоаеш 700 трактор латтилга. Ремонтни балхаш тIехьадоах Шаьла, Ведана Советски районаша.

Тракторaш тоаярал совгIа тIехьатосса инвентарь тоаеш ба колхозийи совхозийи механизатораш. Дуккхача боахамашка хIанзле тоадаь баьннаб нохараш, селкаш, культиватораш, кхыйола инвентарь.

Кастта шоай техника кхашка ара а яьккха кердача пятилетка хьалхарча шерарча бIаьстан балхаш дIадоладергда цар. Хаоттамах лаьца баьча хоамо хьакхайкадаьд февраль бетта а ялат дIаде йиш хулаш ха оттаргья аьнна, цудухьа шоай беррига низ а хьинар а оарцагIдаьккха ерригa техника кийчъяь латтачунца цхьан мугIаре дIаоттаяь яккха еза.

1-гIа февраль тIакхоачаш республике ерригa тоае езаш хиннача тракторех тоаяьраш хьахьокхаш йола.

СВОДКА

Районаш	процентаца
Ачхой - Мартана	84
Ведана	53
Грозненски	70
Гудермесски	111
МалгIабика	82
Надтеречни	16
Наьсарен	74
Наурски	70
Ножай-Юрта	192
Советски	50
Сунженски	65
Урус-Мартана	72
Шаьла	57
Шелковской	70
Юрта боахама колхозаши совхозаши	71
«Скотопром» совхозаша	49
«Грозвино» объед.	77
Консервплодоовощ» объед.	77
Ерригача республике	72
1—11 70 хиннар	72

ДIахо кхы а дикагIа

ДIадахача шера хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 400 центнер шекара свекла чуя социалистически декхар тIаийцадар Шаьла района «Шалинский» совхозерча нов. Энгласова керте латтача звено къахьегамхоша. Шоай дош цар сийленца кхоачашдир. ХIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 450 центнер мерза овлаш чудера звенос, хIаьта цу коллективацарча дукхача свекла лелаераша—600 — 800 центнер а ера.

Цу хьокхамех кхоачамбаь Iе дага бац свекла лелаераш. Парте аргIанарча XXIV съезда сийна берригаш раьза а хинна, кхы а лакхагIа декхараш тIаийцад цар укх шера: хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 500 центнер мерза овлаш чуда. ХIаьта нов. Энгласовас ше лелаеча участка хIара гектара тIара 100 тонн свекла кхее лаьрхIад. Доккхийи бехктокхамеи да тIаийца декхараш, бакъда уж шоаш кхоачашдергхиларах тийша я звеньевой. Дош кхоачашдара хIанзза а дIаболабаьб къовсам. Сихъаь дIакхухьаш латт кхашка минеральни, органически удобренеш, свекла лелаераш мукъача хана агротехника, хьалха латтарий опыт Iомаеш ба.

Т. ХАШАГУЛЬГОВ.

КЕРДАЧА ШЕРАРА ХЬАЛХАРА МАШИНАШ

Аргунерча «Пищемаш» завода бригадашта, сменашта юкъе ди тIехьа шерагIа яржаш латт КПСС XXIV-ча съезда сийленца накъаяхара йола социалистически яхь. Цунга хьежжа дика да цар доаха толамаш. Продукцена реализаци яра январь бетта план 106 процент кхоачашъяьй завода коллективо. Планал совгIа дIаяхьийта кийча продукци 7 эзар сома маьха я. Товарни продукци арахецара бетта план а тIехкхоачашъяьй завода болхлоша. Укх бетта чотах арахийца товарни продукци кхо эзар сом мах болаш я. Социалистически яхье хьалха латт нов. Ужахов керте латтача цеха коллектив. Цо январь бетта план 108 процент кхоачашъяьй.

Н. ДРАМАРЕЦКАЯ,
Аргунерча «Пищемаш» завода планови отдела экономист.

ГIишлошъераш хьежаргбац

Ерригa шоай торонаш оарцагIъяьхай Грозненски гIишлон материалий шоллагIча комбината коллективо КПСС XXIV-ча съезда сийленца накъаяхара. Цудухьа дика да укх шера доаха къахьегама толамаш а. Продукцена реализаци яра январь - бетта план 109,1 процент кхоачашъяьй комбината болхлоша. Планал совгIа республике гIишлош хьалъеча дIаяхьийта етта кирпишк, битумни каьхат, кхыйола продукци 42 эзар сома маьха я. ХIаьта планал совгIа арахийца товарни продукци 12 эзар сома маьха я. ТIаийца социалистически декхараш кхоачашдара лаьржача социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхай нн. Калинин, Вензенко керте латтача цехий коллективаша. Эггара лакхагIа да цар къахьегама толамаш.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ТАСС ЗАЯВЛЕНИ

Укх тIеххьарча деношка чIоагIагIа вогIа эттад Индокитаере хьал. США тIема низаша хьал а лоацаш дикка доккха сайгонски сухопутни эскар Лаоса чудаьннад, яхаш хоамаш ду. «В-52» яха йоккхий бомбардировщикаш юкъе а йолаш американски авиаце хIара денна дукха налеташ ю Лаоса территоре тIа.

США-си царна тIехьалаттарашеи Лаоса территоре тIа боаржабеш латта ала агрессе гIулакх да, ООН Устав духхьала толхадар да, дунен халкъашта юкъера бокъо ийрчаяккхар да. Цу тайпарча гIулакхаша дIахо а телхаю США ше а дакъа лоацаш йола женевски соглашенеш. Цу гIулакхаша цIаькха а хьахьокх американски администраце вIалла эхь ца хеташ кхыча паччахьалкхений суверенитети уж шой лоIаме хилари толхаделга, дунен халкъашта юкъерча договорехи соглашенехи дола США декхараш дохаделга.

Вьетнамски халкъ, Камбоджаи Лаосеи патриоташ хьадда духьал а отташ, США цхьадола гIозараш гIерт Лаосера агресси шеръярца шоай гIулакхаш тоаде, Индокитаера низ бола кортамукъален болам юхасоцабе, тIехьашка баккха, цу района мехкашка неоколониалистски порядкаш оттае.

США леладеча кердача агрессивни гIулакхаша дIахо а цIенхаштта чоалхане доаккхаргда Индокитаера хьал. Цар кхерам тIатосс Лаосера хьал машарца тоаделга лаха гIертача цу мехкарча политически низашта юкъе эттача гIулакхашта.

Советски Союзе хьадда харцахьара хIама лерхI США-и сайгонски марионеточни эскари Лаосах тIемца латарах. Геттара дика гуш да дунен цу районе американски интервенташеи цар сайгонски марионеткашеи леладеш дола агрессивни гIулакхаш дIахо даьхаран шердаран кортамукъале бахьан, шоай лоIаме хилара тIехьа, шоай кхел шоашта еззача тайпара къоастае бокъо хилара тIехьа къовсам лоаттабу Индокитая халкъаш духьал оттаргхилар.

Шеко яц Индокитая халкъаша кортамукъале бахьан лоаттабу къовсам бохабе гIерташ империалисташа леладу гIулакхаш чакхдарг ца хилара. Индокитая проблема Вьетнама, Лаоса, Камбоджа халкъий хьаштаща маяххара, шоай цIагIа йизза бокъо йола суверенни даьй хилара наькъаца политически къоастае еза.

Ерригача Индокитае а санна, Лаосера хьал дIахо а ирдалара бехктокхам беррига а тIабож Америка ВIашагIкхийттача Штатий доал деча гIозараштa. Машар безача кхыча халкъаша а санна, советски халкъо вий кхайкаю цIий мехкадеш гIулакхаш леладеча агрессорашта, уж зуламаш дIадоахилга хьа а дех. Индокитая халкъаша лоаттабу нийсхон къовсам хадданза хьаллоац Советски Союзеи кхыча социалистически мехкийи халкъаша, дунен тIарча машар безача дерригача низаша.

Къахьегама толамий новкъа

1970 шера халкъа боахам дегIабоалабара паччахьалкхен план кхоачашъяра итогаш

1970 шера СССР халкъа боахам дегIабоалабара Паччахьалкхен план кхоачашъяра итогаш яьй СССР Министрий Советерча Центральни статистически управлене.

Советски Союза къахьегамхоша, ленински юбилея сийнеи КПСС XXIV-ча съезда баха боагIача тайпара накъабахар духьеи социалистически яхь а йоаржаяь, 1970 шера къахьегама доккхий толамаш даьхад. Общественни производство халкъа хьал-торои лакхъяра енна паччахьалкхен плана заданеш тIеххоачашъяьй.

Ханал хьалха кхоачашъяьй мехкдаьтта, газ, кIор баккхара, Iаьржеи дуккха сийрда бесаш долеи металлаш, тракторaш, юртбоахама машинаш, металл теда станокаш, приборашии автоматизаце средстваши, промышленни продукце дукха кхыдола лоархIамегIара тайпаш хьадара шера план.

ТIеххоачашъяьй тийга яь хIамаш, кога гIирс, мебель цIенача, шурий продукци, ганарий даьтта арахецара, чкъаьран продукци, культурно - бытовойн боахамеи гIулакхашта лаьрхIа товараш а халкъо леладу кхыдола товараш а хьадара план.

Дикка дукхагIа хиннай юрта боахама продукци, дукхагIа доах ялат, чIоагIа хьувкъабаьб боамби, дукхагIа доах дулх, шура, фуаш, тха.

Халкъа боахама дерригача доакъошка болх бе йолаялийтай керда производственни мощносташ.

ТIеххоачашъяьй транспорта дерригача тайпаша мухьаш дIахьа кхахьара план а розничии товарооборота план а.

Хьалха дIадахача шераца нийсйийча лакхъеннай материальни производства доакъошка къахьегама овсарле айяра темпаш. Ерригa дукхагIа яьккхача къаман доходах 85 процентал совгIа яр къахьегама овсарле лакхъяра чотах яьккхай.

ДIадахача шера халкъа боахам дегIаахар белгалдоал укх даннешца: потребленегеи накопленегеи дIаухийта къаман доход 1969 шераца нийсйича 108,5 процент хиннай: промышленноста продукци—108,3 процент, цу даькъе «А» группа — 108,2 процент, «Б» группа — 108,5 процент; юрта боахама продукци — 108,7 процент; керттера фондаш болх бе йолаялийтар — 111 процент; капитальни вложенеш — 109 процент; транспорта дерригача тайпай грузооборот — 106,9 процент; болх беш бола болхлойи гIулакхера нахи — 102,5 процент; къахьегама овсарле: промышленносте — 107 процент, колхозашкеи совхозашкеи — 111 процент, гIишлошъеча 106,3 процент, машиннаькъа транспорте — 104,2 процент;

халкъа боахамера пайда (вIаши нийсдеча маьхех) — 116 процент; халкъа боахамера алапе фонд — 107 процент; потреблене общественни фондаш — 107,3 процент; болхлойи гIулакхерча наьхеи алапи ахчанца лаьрхIача — 104 процент; колхозхой къахьегамах тела мах — 106,8 процент; бахача наьха хIара сага сих лоархIаш къахьегамхошта тIайоагIа реальни доходаш — 105,2 процент; розничии товарооборот — 107,4 процент; бахача наха бытовой гIулакхаш дар — 114 процент; арахьарча торговле оборот— 111 процент; чуIе цIенош эксплуатаце дIададар — 101,5 процент.

Деша даха ха йоацача берий учреждененшкарча берий дукхал— 102,5 процент; дIаьхдаь ди долча школашкарчеи группашкарчеи дешархой дукхал — 114 процент; лакхерча дешара заведенешкарча студентий дукхал — 100,7 процент; юкъерча специальни дешара заведенешкарча дешархой дукхал — 102 процент; лакхерча дешара заведенешка студенташ дIачуийбар — 101,8 процент; юкъерча специальни дешара заведенешка дешархой дIачуийбар — 102 процент; больницашкара менгей дукхал — 104 процент.

1970 шу бархIлагIа пятилетка чакхйоала шу дар. ХьалхагIе а яьча итогаша тешал ду КПСС XXIII-ча съезда Директиваш пхе шера плана керттерча социально-экономически хьокхамашта толаме кхоачашъяь хилара.

Заданеш кхоачашъяьй къаман, доход, промышленни производства боарам лакхбара, транспорта дерригача тайпай грузооборота. Къахьегамхой реальни доходаш, болхлойи гIулакхерча наьхеи алапи, колхозхой къахьегамах тела мах, розничии товарооборот лакхъяра пхе шера заданеш тIеххоачашъяьй.

Промышленноста цхьадолча доакъошка пхе шера плана заданеш кхоачаш ца еш моттиг хиннай производственни мощносташ болх бе йолаялийтараи продукце къаьст-къаьста тайпаш арахецараи.

Промышленни продукцена реализаци яреи дукхагIа йола лоархIамегIара изделеш хьаяреи план тIеххоачашъяьй. Шера планагIа лаьрхIадар продукци 6,3 процент дукхагIа хьаелга, хIаьта дукхагIа хьаяьр 8,3 процент хиннай. Планал совгIа хьа а яь, реализаци яьй 7 миллиард совгIча сома маьха продукцена.

1969 шераца нийсйича промышленноста лоархIамегIарча доакъой продукци дукхагIа арахийцай: электроэнергетика — 8 процент, йоагоча хIамай промышленность — 7 процент, Iаьржеи сийрда бесаш долеи металлурги — 6 процент, химически мехкдаьтта химически промышленность — 12 процент, машиностроени металлообработкеи — 11 процент, хьун, хьу чакхйоаха, целлюлозно-каьхата промышленность — 7 процент, гIишлой материалий промышленность — 9 процент, яйга промышленность — 7 процент, кхачан промышленность — 7 процент, культурно-бытовойи боахамеи гIулакхашта лаьрхIа товараш хьадар — 13 процент.

Ерригача продукцех 93 процент хьаяьй, промышленносте 95 процент пайда баьб планированеи экономически стимулированеи кердача системагIа болх беш йолча предприятеша.

(Йистедоалар 2-ча оагIо тIа).

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КОММУНИСТИЙ ОТЧЕТАШ — КХЕТАМ БАЛАРА ШКОЛА

КПСС членаштеи кандидаташтеи кхетам балара керда форма хьахиннай юкхьанцарча партийни организацешка парте XXIII-ча съездал тIехьагIа. Вайцига, Грозне а юкъейоагIаш латт из. ХIанз дуккхача партийни организацешка бюро, собрани, заседани хилац хьалхагI- цхьан-шин коммуниста отчетага ла ца дувгIаш. КПСС Уставо дIадехараш цар мишта кхоачашду ца хьожаш. ХIьта городе я хIама ца эшшаш берригача коммунисташа отчеташ яь партийни организацеш а.

Дукха ха йоацаш хиннача городской отчетно-хоржамий партийни конференце белгалдаьккхар отчетни хана учете лаьттача берригача а коммунистех 60 процент бараша отчет яь хилар. Массехк масал доаладергда аз. 1968 шера «Красный молот» заводе партийни порядках 91 коммуниста отчет йир. ХIаьта шу даьнначул тIехьагIа отчет яьраш шозза дукхагIа бар. ДIадахача шера укхаза отчет йир 200 совгIча парте членеи кандидатеи, вешта аьлча хIара шоллагIча коммунисто.

Отчеташа лакхбу шоашта тIадиллача гIулакхах бола коммунистий бехктоккхам, цар авангардни лоархIам, пайдана влияни ю, коммуниста идейно-политически кхетам лакхбу, коллектива производственни общественни вахара дешашта безам тIабохийт. Геттара кIезига я къахьегама дисциплина толхаеш, план кхоачаш ца еш моттигаш. ХIаьта коммунисташа отчеташ елга закон а хиниа дIаэттача чон лоаладеча, кузнечни, мехкдаьтта аппаратура цехашка бIалла хулаш дац уж хIамаш. Укхаза парте берригa кандидаташи членаши производстве хьалха латт, хьинаре рационализатораши изобретателаши ба, партийни, кхыдола общественни гIулакхаш кхоачашду.

Партбюро собранешка а заседанешка а мутIарерча а боахама кулгалхой болча а коммунисташа отчеташ ю Уставо дIадехараш кхоачашдарах лаьца.

Цу гIулакхаша новкъостал дир предприяти хьалха латтарех хилийтара, ханал хьалха пятилетка кхоачашъяра. ХIаьта 1970 шера 4-ча кварталах яьчa социалистически яхьа итогех КПСС горкомеи горисполкомеи карара кара тIела Ше байракх елар «Красный молот» завода.

Из партийни организаци городе эггара дикагIчарех лоархIаш я.

Иштта дика партийни организаци я Грозненски химкомбинате, производственно товарни конторе, «Старогрознефть» мехкдаьттен гази йоаккхача управлене, швейно-производственни объединене, Грозный станце вагонни локомотивни депошка. Цу организацешка цIенхаштта оттадаьд коммунисташа отчеташ яра гIулакх.

Бакъда массанахьа а дац иштта. Хьаьзаргья вай «Октябрьнефть» мехкдаьттен гази йоаккхаш йола управлени (парткома секретарь нов. Нефедов). Укхаза коммунисташа отчеташ елга хиланза даргдоаца хIама лерхIац, наг-нагахьа мара еш а яц. ХIаьта уж а яц цхьанне дисциплина толхаяь е кхыдола во гIулакх даь моттиг хилча мара. Цудухьа укхаза цхьабола коммунисташ собране багIац, шоай хьиннахьа взносаш дIалац, дIадехка гIулакхаш кхоачашдац. Иштта гIулакхаш леладу коммунисташа Лукъянова, Агамирова, Миносьянца, кхычар.

Управлене производственни толамаш во ца хилар кертагIа доаьхаш, парткомои цуи секретара Нефедовеи дицдалийтад коммунисташта кхетам лулга. ХIаьта кхетама балха эггара пайданегIъярех цхьа форма ма йий коммунисташа отчеташ елга.

Цхьа ха яр «Грознефтегеофизика» треста парторганизаце коммунисташа отчеташ ца еш. КПСС Уставо дIадехараш, партийни вахара нормаш телхаеш моттигаш дукхагIа хилар. Иштта хьал оттарах цхьаболча коммунисташа куц доаца гIулакхаш леладора. Кхыметтал цхьабола активисташ а харцахьарча новкъа баьлар. Мала волавеннавар группой комитета секретарь Чиж. Цу посташкара дIа я бовхаш, партийни бехк бир царна.

Мела хана е еза коммунисташа отчеташ? ДукхагIйолча организацешка отчеташ ю шера цкъа, нагахьа санна цхьа хIама даь моттиг эттача еча отчеташкара дIанйкхача. ХIаьта фу де деза, нагахьа санна парторганизаце массехк бIаь коммунист хилча? ТIаккха отчеташ е еза партгруппашка, цкъара шин-кхаь новкъосто а еш. Иштта ю уж локомотивни депо, швейно-производственни объединене, «Красный Молот» заводе. Пайдане хургда нагахьа санна кхычарна хьокхаме хургйолаш цхьан новкъостои шин кхоачамбоацараш кхетадеш шоллагIчои отчеташ йой.

Нийса гIулакх да хьалхле лелаеча коммунисташа болхлошта хьалхашка производства дешаех, политически темаех лаьца болхлошта хьалхашка докладаши беседаши яр.

Уж а я шоай тайпара йола къахьегамхошта ю отчеташ. Иштта отчеташ яйтача бакъахьа я профсоюзе, комсомоле, совете болх беш болча коммунисташка а.

В. ЛАВРИНЕНКО,
КПСС Грозненски горкома организационно-партийни балха отдела заведующе заместитель.

ЛАЬРХIАР КХОАЧАШДЕРГДА

Чакхдаьннача юбилейни шера хьинаре къахьийгар тха колхозхоша. Сийленца кхоачашдир шоаш тIанийца социалистически деккараш. Масала, паччахьалкхенга гидуарга дохкара план 113,7 процент кхоачашйир, баьцадаараш дохкара план — 124 процент, сом бохкара план — 215 процент, дулх дохкара план — 117 процент, шура йохкара план — 107,3 процент, тха дохкара план — 130 процент, фуаш дохкара план — 138 процент кхоачашйир колхоза. Дикка лакхъелар кхаш леладерий, хьайбаш леладерий балха культура.

БIубенна дIадоладаьд тха ялаташ кхедерашеи фермай къахьегамхошеи кердача пятилетка хьалхара шу. Коммунистически парте XXIV съезда сийленца накъабахара къахьегама вахте эттаб тха къахьегамхой. Укх шера хьалхарча квартале дохка лаьрхIад 260 тонн дулх, 400 тонн шуреи 400 эзар фуъи. Парте съезда хIанзлехьа цхьадола къахьегама совгIаташ кийчдаьд колхозхоша. Масала, тха механизаторашеи ремонтникашеи тоаяь, кийчъяь дIаоттаяьй колхоза еррига юртбоахама техника.

ХIанз тха механизаторашеи кхаш леладерашеи боккха теркам тIабохийт укх шера хьалкхебергболча хьувкъама тешшаме лард йоллара. Моттигерен минеральни удобренеш кхашка дIаккхухьаш ба колхозе эггара хьалха укх шера вIашагIъеллача лаьтта хьаьндерий отрядацара болхлой. Из болх къаьстта дика лелабу № 2 йолча тракторно-кхаш леладерий бригадацарча механизатораша Трибунцов Николая, Тисловнч Василе, Кусмачев Ивана, Махнов Александра, кхычар. ХIанзлехьа боахама кхашка 10 эзар совгIа тонн органически удобренеш ехкай цар. ДIахо дIайодача хана а лаьтта леладара культура лакхъяра, цунга хьежжа ялаташ дикагIа хьувкъадара тIаерзаяь я тха кхаш леладерийи боахама специалистийи уйлаш. Масала, хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 28 центнер чуэцаргда укх шера гурахь дIадийна кIаи мукхи е дIаяхача пятилетка хьалхарча шерачул 5,9 центнер дукхагIа. ПланагIа лаьрхIачул хIара гектара тIара 2 центнер дукхагIа чуэца лерхI фуалъяьха хьажкIаши гидуаргаши. ХIаьта гектара тIара планал 39 центнер дукхагIа гулдергда баьцадаараш, коартолаш — 10 центнер дукхагIа. Лоацца аьлча, оаха лаьрхIад Даьхен амбарашка планал совгIа 5600 тонн ялат чутасса а паччахьалкхенга ялат дохкара план 128 процент кхоачашъе а, гидуаргаш дохкара план — 112 процент, баьцадаараш — 108,6 процент кхоачашъе.

ЛоархIамеи бехктоккхамеи деккараш тIанийцад тха хьайбаш леладераша а. ПланагIа лаьрхIачул 5,8 процент дукхагIа дебадергда доахан. Боахама механизатораша, кхаш леладераша хьайбаш леладераша чIоагIа йоакхо ю хьайбай продуктивность лакхъяра духьа доакъара база чIоагIъяра. Укх шера Даьхенга планагIа лаьрхIачул 9 процент дукхагIа дохкаргда дулх, шура — 3 процент, тха — 10 процент, фуаш — 20 процент.

Юбилейни шера дикка дегIадаьхкад хьалха латтарий мугIараш. Масала, дояркас Цуберо Маринас ше кхоабача хIара Iаттагара юкъера лаьрхIача 3748 килограмм шура яьккхар, Шатухина Еленас — 3379 килограмм, Гордиенко Таисе — 3357 килограмм шура яьккхар дIадахача шера. Колхоза ферме хIанзалца цIаккха ца хинна хьокхамаш да уж. Кхы а дикагIа хьокхамаш даха лерхI хьайбаш леладераша укх шера.

ЛерхIараш кхоачашдара шерра пайда эцаргба боахама хIанзалца пайда ца луш хиннача резервaех, Iилмана карагIдаьнначох, хьалха латтарий опытах. Колхоза кхашка дIадувш да дика хьувкъаш дола «Безостая — I» яха кIа, «Кетзорис-бетта» яха кец. ТIеххьарча шин шера дIадийнад академика П. П. Лукьяненко арадаьккхача гурахь дувча «Аврора», «Кавказ» яхача кIина фу. Цул совгIа тIехьтIехьа дукхагIа дувргда оаха тха кхашка дика хьувкъаш дола «Ажер» яха кIа а.

БIаьсти ялаташ дIадувргдола деррига кхаш аьха, тоадаь да, из бахьан долаш агротехнически ханаш ца туллийташ ханнахьа ялаташ дIаде йиш хургья тха.

В. ЕМЕЛЬЯНОВ,
Сунженски района «Победа» колхоза председатель, Социалистически Къахьегама Турпал.

ЯХЬЕ БАЬННАБ РЕМОНТНИКАШ

«Грозэнерго» центральни ремонтно-механически завода коллективо дикача къахьегама толамаша чакхбаьккхар дIабаха бутт. Товарни продукци арахецара план 102,3 процент кхоачашъяьй цо. Планал совгIа арахийца товарни продукци итташ эзараш сомий маьха я, къахьегама овсарле лакхъяра задани е 6 процент тIеххкхоачашъяьй. КПСС XXIV-ча съезда сийна къахьегама вахте латтача бригадашта юкъе хьалха латт П. П. Степаненко, В. С. Черкесов, Ю. Плешанов, А. Смирнов, А. Цатуров керте латта бригадаш.

Х. СУРУДЖАНЦ.

БУРУВ ДЕТТА ГОВЗАНЧАШ

Швецов Владимира деша вагIача хана езаелар бурувдеттарий говзал. Ховра цунна кIоаргга лаьттан ченаш техкаш ганзаш гучайоахача цар болх хала, чоалхане, даим кердадараш леха дезаш болга. Дукха уйла еш ха дIа а ца йохийташ Грозненски мехкдаьтта техникуме деша вода из. Техникум дика чакхйоаккх. Бурув тохара балхий техник хул Владимирах.

Тохкама бурув деттача балха хьожавир из. Цига къона говзанч мугIарера болхло волаш къахьега волалу. Цхьа шу доаккх цо шийгара гIалат ца доалийташ. Шийх тийша дита гIулакх тешшамеи ханнахьеи кхоачашду. Теоретически знанеш хилча балхах ше лоархIавергволаш санна хеташ вар Владимир. Бурувдеттарий балхах лаьца теоретически курс яьккха вола нов. Швецов лоацдача хана дика Iомавелар ший балхах. 1956 шера Советски Эскаре гIулакх девугача хана бурув детташ вар Владимир.

Ше накъаваьккхача коллектива сий лакха лоаттадеш Эскаре гIулакх а даь цIавеначул тIехьагIа Старогрозненски бурувдеттараш болча балха воагIа из. Цу хана Старогрозненски, Хаян-Корта мехкдаьтта доаллача майдашка геттара кIоаргача мелови тIоанашка тохкама балхаш деш дар. Ца хийттача тайпара аьттув баьлар бурувдеттарий. ЦаI шоллагIчуи тIехьа дарегIа мелови мехкдаьтта тела яьлар скважинаш. ХьалхагIа Iомадаьр кIезиг-дукха кердадаккхи дийзар нов. Швецова. Цхьан шера гаргга бурувдеттачун гIоньча волаш хул из. ТIаккха бурувдетта хьожаву. Из балхах дика кхеташи организаторски таланти йолаши волга гучадаьннача кулгалхоша сменни мастер ву нов. Швецовх.

ЦIаккха а шийна ховчох кхоачамбаь Iе йиш йолаш болх бац мехкдаьтта лехарий бар. ХIаман дика зем болаш хиларал совгIа дукха довза, даим кердадараш лехаш балха юкъекхахьа деза. Хьалха латтарий опыт хьал а лоацаш дIахо кхахьа еза. Бурув тохара балхах дола технически литература деш. Из дарах кхоачам ца хеташ йоккха опыти лакха говзали йолаш болча бурувдеттарашца-мастерашца дагавул. Иштта ди-буйса ца къовсаш, кIаьдвалар тIехьашка а тетташ ший говзал лакхъю Швецов Владимира. Ха дIа ме йода опыт йIаьхегIа хул. ТIаккха аьттув а цунга хьежжа боал.

Ер шоллагIа шу да нов. Швецов буровой начальник вола. Цо кулгалдеча скважине тIехкIоарга бурув тох. Керда шу доалалуш Старогрозненски майде 4200 метр проектни кIоаргал долча скважинана бурув тоха хьожайир нов. Швецова бригада. Барттайна къахьегача цар бурувдеттара январь бетта план толамца кхоачашъяьй. План 410 метр мара йоацача 667 метр бурув техад. ХIанз 2322 метр совгIа кIоаргденнад бурув. Из толам баккха аьттув баьннаб остех бизза пайда а ийбеш бурув сихагIа тохарах, электроэнерги, реагенташ кхомбеш дIаахийтарах. Цу гIулакха даим лаьрххIа хозрасчет лелайит нов. Швецова. Цудухьа духхьал январь бетта 18 эзар сома маьха паччахьалкхен средстваш кхояьй. Уж толамаш парте XXIV съезда хетаду бурувдеттараша. Белгалбаха лов къаьстта дика гIулакхаш карагIдувла сменни мастераш нн. Синкевич, Черкасов, Новиков, Шарко. ХIанз парте съезда накъабоагIаш цIаккха а ца хиннача тайпара хьинар айдаь къа а хьегаш кхы а лакхагIа толамаш даха дош деннад бурувдеттараша.

А. ТИЩЕНКО

Нохч-ГIалгIай «Терек» яхача мебельно-хьун хIамаш еча № 2 йолча филиале къаьстта дика къахьегаш я мастер Колодяжная Лидия Афанасьевнаи моториска Хмелевская Лидия Александровнаи. Цхьаккха сакхат доацаш продукци арахец цар. Юкъера лаьрхIача шоай сменни нормаш 125—130 процент кхоачашъю цар.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) мастер Л. Колодяжная хьожаш я моториска Л. Хмелевскаяс беча балхага.

И. ПЛИЕВА сурт.

Къахьегама толамий новкъа

1970 шера халкъа боахам дегIабоалабара паччахьалкхен план кхоачашъяра итогаш

(Кхстедоалар. Доалалу 1-ча оагIо тIа).

Производства шера планаш кхоачаш а тIеххкхоачаш а яьй берригача общесоюзни союзно-республикански промышленни министерстваша а берригача союзни республикаша а.

Продукце лоархIамегIара тайпаш мохк бIарчча хьанийцача хьамел даьд хьахьокх укх дашеша: 1970 шера хьаяьй электроэнерги — 740 миллиард киловатт-сахьат, мехкдаьтта даьккхад — 353 миллион тонн, газ — 200 миллиард кубически метр, кIор — 624 миллион тонн, чон — 85,9 миллион тонн, болата турбаш — 1917 миллион метр (12,4 миллион тонн), аьшка руда — 196 миллион тонн, минеральни удобренеш (условни единицашца лаьрхIача) — 55,4 миллион тонн, дIайийна хIамаш лораю химически средстваш (условни единицашца лоархIаш) — 292 эзар тонн, пластически массаши синтетически кIувнаши — 1672 эзар тонн, химически хьаьсий — 623 эзар тонн.

1970 шера арахийцай: берригa низ 16,2 миллион киловатт йолаш йола турбинаш, турбинашта уттаю генератораш — 10,6 миллион киловатт, переменни тока электродвигателаш — 36,3 миллион киловатт, металл тела станокаш — 976 миллион сома маьха, кузнечно-прессови машинаш — 246 миллион сома маьха, приборaш, автоматизаце средстваш, вычислительни техника — 3092 миллион сома маьха, металлургически оборудовани — 314 эзар тонн, мехкдаьтта аппаратура — 126 эзар тонн, химически оборудовании цуйца запасной оатхалаши — 463 миллион сома маьха, автомобилаш — 916 эзар, тракторaш — 459 эзар, юртбоахама машинаш — берригаш а 2112 миллион сома маьха, ялат чуэца комбайнаш — 99,2 эзар.

ДIадахача шера хьаэзай гIирсашка йода хьу (колхозаша кийчъяь хьу йоацаш) — 289 миллион кубически метр, каьхат хьадаьд — 4,2 миллион тонн, цемент — 95,2 миллион тонн, вIашагIйоалла аьшкабетон — 83 миллион кубически метр, гIирсага йода етта кирпишк — 43 миллиард.

Арахийцад кIадаш — 6150 миллион квадратни метр, зипаш — 644, гаташ — 707, даьреш — 1146 миллион квадратни метр, тийга яь хIамаш — 15,9 миллиард сома маьха, телата кога гIирс — 676 миллион пар, дулх даьккхар — 12,3 миллион тонн, марший хьисапера хIамаш — 2,3 миллион тонн, кхачанга йода чкъаьран продукци — 2,4 миллиард сома маьха, цIенача шурий продукци шурийца лоархIаш — 19,5 миллион тонн, шекар-песок — 10,2 миллион тонн, генарий даьтта — 2,8 миллион тонн, кондитерски товараш — 2,9 миллион тонн. Арахийцад сахьаташ — 40,2 миллион, радиоприемникаши радиолаши — 7,8 миллион, телевизораш — 6,7 миллион, холодильникаш — 4,1 миллион, барзкъаш дутта машинаш — 5,2 миллион, мотоциклаши мотороллераши — 843 эзар, велосипедаши мотовелосипедаши — 4,4 миллион, мебель — 2,8 миллиард сома маьха.

Хоама тIа йоах, хьалхагIа дIадахача шераца нийсийча дукхагIа яьккхай, масала, электроэнерги — 51 миллиард киловатт-сахьат, мехкдаьтта — 24 миллион тонн, газ — 17 миллиард кубически метр, кIор 16 миллион тонн, чон — 4,3 миллион тонн, болат — 5,6 миллион тонн, Iаьржача металлий прокат — 4,9 миллион тонн, болата турбаш — 98 миллион метр, аьшка руда — 9,4 миллион тонн, минеральни удобренеш — 9,5 миллион тонн. 1969 шераца нийсийча 179 миллион квадратни метр дукхагIа хьадаьд зипаш, гаташ, даьреш, телата, кога гIирс — 40 миллион пар.

Промышленностера къахьегама овсарле хьалхагIа дIадахача шераца нийсийча 7 процент лакхъеннай. ДукхагIа хьаьча продукцех 84 процент къахьегама овсарле лакхъяра чотах хьаьй. Промышленни предприятешка баь пайда 1969 шераца нийсийча 15 процент дукхагIа хиннаб. Пайдабара план тIеххкхоачашъяьй.

БIарчча хьанийцача промышленносто шера план кхоачашъяьяле а, цхьайолча предприятеша кхоачашъяьяц производственни планаш. Кхоачаш ца еш йисай каустически сода, серни кислота, мехкдаьтта аппаратура, химически оборудовани, кIадаш ду станокаш хьаю, гIирсашка йола хьу йоаккха, вIашагIйоалла аьшкабетон, гIирсашка йода етта кирпишк, гаташ, чухьнахьа дувхаду пазата барзкъаш, консерваш, холодильникаш хьаяра заданеш. КIезиг-дукха кхоачаш ца еш йисай иштта минеральни удобренеш, химически хьоасий, зипаш хьадара задани а.

ДIадахача шера конструкци оттаяьй кердача машиний, оборудоване, аппаратий 3 эзар гарггача образеца, хьадагалаьцад приборий эзар гаргга тайпа. Дуккха арахеца доладаьд эггара толашагIа технико-экономически эксплуатационни хьокхамаш а долаш йолча изделей 1500 гаргга керда тайпа. Цу цхьан ханна производствера дIаяьхай къаенна массехк бIаь цIи йола конструкцеши моделаши.

Халкъа боахама юкъейихьан дукха совгIа-эпашагIа йоацаш шера 3 миллиард гаргга сом кходеш йола 3,4 миллион изобретении рационализаторски предложении.

ДIахо ЦСУ хоама тIа йоах, дIадахача шера дикка толамаш даьхад юрта боахама къахьегамхоша. Юрта боахам дIахо айбара, колхозийи совхозийи экономика чIоагIъяра новкъостал даьд КПСС ЦК июльски (1970 ш.) Пленумо тIанийцача решенеша.

Юрта боахаме яьккха еррига продукци 85,8 миллиард сома маьха я вIаши нийсдеча маьхашна лаьрхIача 1969 шерачул 6,9 миллиард сом е 8,7 процент дукхагIа а хиннай.

Ялат эцара паччахьалкхен план тIеххкхоачашъяьй. Паччахьалкхен ресурсашка дIачукхаьчай 73 миллион тонн ялата.

Хьайбашкара йоала керттера продукташ эцара план тIеххкхоачашъяьй.

Колхозашта хьатIайоагIаш йола еррига доход цул хьалхагIа дIадахача шераца нийсийча 12 процент дукхагIа хиннай.

ДIахо а йиззача боахама расчета тIа йоахаш хьаяьхкай совхозаш. ДIадахача шера планироване экономически стимулироване кердача хьалашка болх беш хиннай 5 эзар гаргга совхоз, е берригех а 35 процент хIана яц аьнна. Пайдаш дара план цу совхозаша тIеххкхоачашъяьй.

Берригаш а цхьана хьанийцача 3 миллиард сом совгIа пайда а беш чакхдаьккхад шу совхозаша.

ДIадахача шера паччахьалкхено колхозашеи юрта боахамга дIаяхийта капитальни вложенеш 19 миллиард сом совгIа а 10 процент дукхагIа а хиннай.

ЦСУ хоама тIа аьнад, транспорта дерригача тайпай грузооборот 3820 миллиард тонно-километр а 1969 шераца нийсийча 6,9 процент дукхагIа а хиннай.

ДIадахача шера капитальни гIирсаш дукха хьалдаьд. Болх бе йолаялийтай 400 гаргга керда йоккха паччахьалкхен промышленни предприяти а хIаьта иштта болх беча предприятешка Iалаьмате дукха керда цехаш а производстваш а. Цул совгIа, производственни мощностий низ айбаьб производствана механизаци интенсификаци яра, технологически процессаш тоаяра, оборудованена модернизаци яра, кхыйола организационно-технически мероприятеш чакхъяхара чотах.

Массе оагIорахьара хьахийцача ахчай чотах 11 процент дукхагIа хиннай болх бе йолаялийта керттера фондаш.

Планироване экономически стимулироване кердача системагIа яха йолаяьй гIишлой-монтажни организацеш. ГIирсаш хьалдаь дахарaи пайдаш дараи шоашта оттаяь план дикка тIеххкхоачашъяьй кердача система тIа яьннача организацеша.

ЦСУ хоама тIа цIераш яьхай дIадахача шера болх бе йолаеннача йоккхагIа йолча предприятейи объектайи. Белгтала яьлча, Красноярски ГЭС-е болх бе йолаеннай иттлагIа турбина, хIаьта из болх бе йолаялийтарагIа гидростанце низ 5 миллион киловаттага дIакхаьчаб. ХIанз дунен тIа эггара йоккхагIа хиннай Красноярски ГЭС. ПIовхала электростанцешка болх бе йолаялийтай хIаране 300 эзар киловатт низ бола 19 энергетически блок. Керда мощносташ болх бе йолаялийтай Полоцки, Кременчугски, Омски мехкдаьтта чакхдоахача заводашка, Стерлитамакски синтетически каучука заводе, мехкдаьтта чакхдоахачеи мехкдаьтта-химически промышленноста кхычa предприятешка. Болх бе йолаеннай Павлодарски областера шера 5 миллион тонн кIор баккха низ кхоачаш йола Иртышски разрез № 5/6, Читински областера Харанорски разрез, Кировоградски областера Морозовски разрез, Волжски трубни завод, Днепровски горнообогатительни комбинат, йоккхагIа йола листовой стан «2000», Новолипецки металлургически заводера коксови батарея, Ачински лоабата-лаьтта комбинат, Алмалыкски цинкови завод, Могилевски синтетически хьоаса бу комбинат, Сокольски химически хьоаса бу завод, Ровенски тракторни запасной оатхалий завод, Фрунзенски бурош ду завод, Белебейски автонормалий завод, дуккха кхыйола предприятеш.

Болх бе болабалийтаб керда Гурьевера Астрахане бода машинникъ.

ДIадахача шера юрта боахаме паччахьалкхени колхозийи чотах хьал а яь, болх бе йолаялийтай керда производственни объекташи доахан чулоаттаде 3,6 миллион моттиг, хьаккхарч чулоаттае 4,2 миллион моттиг, жена 5,6 миллион моттиг, коа тIара оалхазараш чулеладе 26 миллион моттиг йола хьабашта лаьрхIа помещенеш; 5 миллион совгIа яхка котай чухошаргйола коа тIарча оалхазараштa лаьрхIа йоккхий фабрикаши шера дулха кхееча 15 миллион кIорига лаьрхIа коа тIарча оалхазарий фабрикаши. Аха доладаьд 400 эзар гектар гаргга хий дехка керда лаьтташ.

Массе оагIорахьара хьахийцача ахчах юрта боахамга дIаяхийта капитальни вложенеш 80 миллиард сом я, цу даькъе паччахьалкхен капитальни вложенеш — 68,7 миллиард сом. 1969 шераца нийсийча капитальни вложенеш 9 процент дукхагIа хиннай.

Потреблененеи накопленинеи пайда ийца къаман доход шера 8,5 процент дукхагIа хиннай.

Шера юкъера лаьрхIача халкъа боахаме болх беш бола болхлойи гIулакхера нахи 90,2 миллион саг а шера 2,3 миллион саг, е 2,5 процент дукхагIа а хинпаб.

1970 шера, дIанхача шерашка а мо мара, хьабе болх боаца нах мехка хиннабац. Цхьадолча доякъошкеи районашкеи балха низ тоъаш хиннабац.

Халкъа боахаме болхлошеи гIулакхерча нахеи бетта юкъера лаьрхIача ахчанца эца алапи 122 сом а 4 процент дукхагIа а хиннад; общественни потребление фондашкара тела ахчеи льготаши IотIатехача алапи 164 сом хиннад 1969 шера хиннача 158 сома меттел. Колхозхой къахьегамах тела мах 6,8 процент дукхагIа хиннаб.

Общественни потребление фондашкара бахача наха ийца ахчеи льготаши 64 миллиард сом гаргга а цул хьалхагIа дахача шераца нийсдича, 7,3 процент дукхагIа а хиннад. Цу фондий чотах Iалашдаьд мах боацаш дешийтилга, медицински новкъостал делга, пенсеш, пособеш, стипендеш телга, мах боацаш е чухьнахьарча маьхах санаторешкеи салоIача цIеношкеи аха путевкаш телга, отпускех, берий яслешн бешамаши лелаярах, социально-культурни гIулакхаш дара кхыча формаех мах телга. Еррнгсоюзни колхозхой кхоалагIча съездо яьча решенега хьежжа юкъе доваладаьд ханна болх бе ца могаш висарахи юрта бахача къахьегамхошта деча санаторно-курортни гIулакхаштеи мах тела оттадеш дола колхозхошта социальни страховани елга.

Къахьегамхой реальни доходаш бахача наьха хIара сага сих лоархIаш шера 5,2 процент лакхъеннай.

Мехкара паччахьалкхени кооперативни торговле розничии товарооборот 153,6 миллиард сом а вIаши нийсдеча маьхашца лаьрхIача хьалхагIа дIадахача шерачул 7,4 процент дукхагIа а хиннай.

Товарооборот тоъал йоккха хиннайоллашехьа а, бахача наха кхы а дукхагIа хоатташ дола дулх, сельдь, цхьадола промышленни товараш кхоачамбеш дац.

Бахача наха деча бытовой гIулакхий боарам 1969 шераца нийсбича 14 процент лакхбеннаб. Бахача наха бытовой гIулакхаш ду предприятеш шера 7,5 эзар дукхагIа хиннай. Бытовой гIулакхаш ду предприятеш дукхагIа хинна йоллашехьа а, уж хIанз а тоъаш яц, къаьстта а юртахь.

Мехка экономика толаме дегIаахаро, розничии товарообороти бахача наха деш дола гIулакхаши дукхагIа хиларо Iаламдаьд ахчан мах чIоагIа латтилга.

Мехка городашкеи юрташкеи эксплуатаце дIаеннай 105 миллион квадратни метр чуIе моттиг йола дика кийчъяь керда 2.280 квартиреи индивидуальни цIеноши. Цо йиш хилийтай 3 миллион дезалий, е 11,2 миллион болча советски гражданий чуIеца моттиги хьалаш тоаде. ДIадахача шера паччахьалкхени колхозийи чотах хьалъяьй 1,6 миллион дешархочоа моттиг йола керда общеобразовательни школаш, 475 эзар моттиг йола деша лаха ха йоацача берий учрежденеш, Iалаьмате дукха больницаши поликлиникаши, культурно-бытовой гIулакхашта лаьрхIа кхыйола объекташ. Цунца цхьана чуIеча цIенойи культурно-бытовой гIулакхашта лаьрхIаи объекташ хьалъяра планаш халкъа боахам бIарчча хьанийцача а хIаьта иштта дуккхача союзни республикаша, министерстваша, ведомствеша а йизза кхоачашъяьяц.

Керда толамаш даьхад халкъа образовани, Iилма, культура дегIаккхувлача.

Советски Союзе бахаш бола берригa нах 1971 шера 1 январе 243,9 миллион саг хилар.

(ТАСС).

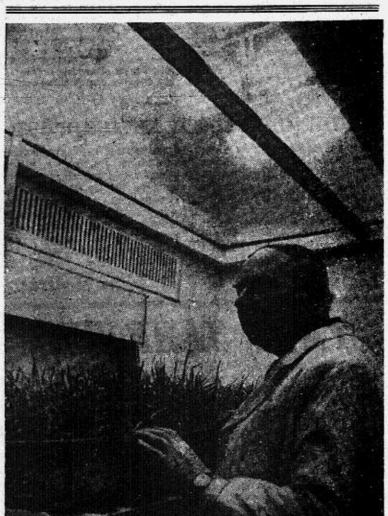

МОСКВА. Бирса Iанаш хулча вай мехка лаьтта леладара даькъерча лоархIамегIарча проблемаех цаI — шелала дикагIа духьалъотталургдолча гурахьа дувча кIин, сомийи комарийи культурай сорташ лахар. СССР Iилмай Академе К. А. Тимирязева цIерагIча тIайоалача хIамай физиологе Институте тIайоала хIамаш шелала духьалъоттаялара физиологе дешашка хьожаш я СССР Iилмай Академе член-корреспондент И. И. Туманов керте латта болхлой группа. Искусственни климат лоаттаеча станце — фитотроне Iалаьмате дукха опыташ яр бахьан долаш вIаштIехьдаьннад Iан кIал йолха тIайоала хIамаш ца йойтара хиланза даргдоаца хьалаш малагIаш да ха. Юртбоахама практикана юкъекхахьара могаяь дезаш долча сомий гаьнийи гурахьа дувча ялатийи сортий селекци дикка сихъеш йола, шелала дикагIа духьалъотталу формаш хьахаржара лабораторни способ.

СУРТА ТIА: фитотроне хьалкхедаьча шелала духьалъотталуча кIин зIиргашка хьожаш воалл И. И. Туманов.

Б. ТРЕПЕТОВЕИ, С. ПРЕОБРАЖЕНСКЕИ сурт.
ТАСС фотохроника.

БАЛХА ХА ЛАРХIА

Партен правительстван решенеш кхоачаш а еш, республика промышленноста болхлоша теркам дукхагIа тIабохийт къахьегама овсарле лакхъяра, къахьегам дикагIа вIаштIехьбаккхара дешашта, хIьта цу гIулакхо кIезига ьттув баккханзар бархIлагIча пятилетке Нохч-ГIалгIайчен промышленноста балха технико-экономически хьокхамаш лакхдара.

Хьаеш йола промышленни продукци пхе шера 63 процент алсамъяьннай, продукци вракхцарга дIабодла мах планагIачул дукхагIа лохбарах 11,3 млн. сом кходаьд.

Доаккхаш дола мехкдаьтта пхе шера 2,3-ззеи газ — 3,1-ззеи алсамдаьннад.

Нагахь санна хьалхагIа дIаяхача пятилетка шерашка (1961 — 1965 шш.) республика промышленносте къахьегама овсарле лакхъяра шера юкъера темпаш 6,5 процент хиннаяле, бархIлагIча пятилетке хIара болх беча саго бань болх 40 процент е шера юкъера лаьрхIача 7 процент дукхагIа хиннаб.

Нагахь санна массехк шу хьалхагIа къахьегама овсарле лакхъяра чотах дукхагIа йоаккхаш хинна промышленни продукци дукха совгIа-эшашагIа йоацаш 70—71 процент хиннаяле, 1970 шера дукхагIа йоаккхаш йола еррига продукци къахьегама овсарле лакхъяра чотах яьккхай. Цу дапнеша тешал ду общественни производства экономически эффективность лакхъялара.

Керда техника, хьалха латта технологи юкъеяхьаро, производственни процессашта механизаци автоматизаци яро торо хулийт Iилман ларда тIа вIаштIехьбаьккха къахьегам — НОТ пайданагIча тайпара юкъекхахьа. Республика НОТ юкъекхахьа йоланьй 1965 шера денз, хIаьта цунах дика беркат а даьннад.

«Грознефть» объединене предприятешка 1970 шера юкъейнхьача къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхарах йолча 563 мероприяте 531 эзар сома экономически эффект еннай, царех балха моттигаш эргайоахаш тоаярах — 117 эзар сома, болх беча моттигашта ду гIулакхаш тоадарах — 102 эзар сома. Цу объединене предприятешка Iилман ларда тIа вIаштIехьбаьккхача къахьегамо чулаьцаь 3336 саг, цу даькъе болхлошха 2842 саг.

1970 шера «Грознефтехимзаводы» объединене заводашка юкъейнхьай НОТ 413 мероприяти, хIаьта из бахьан долаш 1,3 млн. сом кходаьд, цунца цхьана цун экономически эффект 1,5 млн. сом хилар. «Красный молот» заводе юкъейнхьай НОТ 60 мероприяти, керттерча даькъе балха моттигаш эргайьха тоаяра тIаерзаьнь.

Цу заводе НОТ планаш кийчъеш юкъекхухьаш хиннай, 55 сагах латта 6 творчески бригада.

Цунца цхьана, Iилман ларда тIа вIаштIехьбаьккха къахьегам юкъекхахьарен балха ха кIезигагIа йойтарен даькъе хIанз а кхоачамбоацараш ла.

Производства экономически эффективность лакхъяра лоархIамегIарча факторех цаI йолча НОТ-а маIани лоархIами кIоаргга кхетаданза хIанз а дукха ба специалисташи болхлойи.

НОТ-а планаш кийчъеча хана, анализо хьахьекхачох, каст-каста нийслу алхха технически, дукхагIча даькъе екъаенна мероприятеш е вешта а моллагIча предприяте, моллагIча балха моттиге хьаллоаттае езаш йола элементарни порядок оттаяра деш дола тIахьехамаш.

НОТ планий новкъосталла ма ярра оарцагIьяха йиш я предприятешкара резерваш, хIаьта пар чотах кхы а дикагIа хьокхамаш доахалургда республика экономикен къахьегама овсарлен лакхъеча.

Цхьабакъда, дукхача промышленни предприятешка къахьегама овсарле лакхъяра торонехи резервасхи бизза пайда эцац.

Дуккхаза в лоха хул къахьегама овсарле, къахьегама овсарле лакхъяра темпаш тешшаме чIогIа хулга Iалашдац, масала, Самашкински консервни заводе, Старопромысловски, МалгIабика, Гудермесски кирпичний заводашка.

Республике цхьайола предприятеш я продукци къахьегама овсарле лакхъяра чотах а ца йоаккхаш, болхлой дукхагIа вIашагIтохара чотах дукхагIа йоахаш, экономически хилакза яргйоаца соотношени лелаяц къахьегама овсарле лакхъярам юкъера алапи лакхдарам юкъе.

Дукхача промышленни предприятей кулгалхошен специалисташен балха хана минота бизза лоархIам бац. Цудухьа промышленни предприятешка шерагара шерага, къахьегам эсала вIаштIехьбаьккха хилар, бедал, керттерен гIонна йолен материалаш йизза а халданза а тIа ца кхахьар бахьан долаш кхыча бахьанегIа балха ха дукха йоаю.

Тоьал дукха балха ха йов лазари прнозводстве човнаши хилар бахьан долаш. Къахьегам лорабелгеи промышленнии, санитарнии цхьадолча даькъе тоаденнадоллашехьа в, дукхача предприятешка хIанз а во къестаду къехьегама хьалаши кхерамзлеи техникен тоаяра дешаш.

Алхха цхьан 1970 шера цамогараш бахьан долаш 726 эзар сага-ди дайнад, хIаьта уж хIара болхлочов 14 ди кхоач.

Балха ха къаьстта дукха йоаю машинашъечец металлах оатхалашъечен предприятешка. 1970 шера промышленноста цу даькъе яйна ха, цамогараш бахьан долаш яйна ха йоацаш, 65 эзар сага-ди е болх бань чакхъяьннача ханах, 2,9 процент я.

Яйгача промышленноста предприятешка яйна балха ха 51 эзар сага-ди е 5,9 процент, гIишлой материалий промышленносте 44 эзар сага-ди я.

Г. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент» заводе 8,4 эзар сага-ди е 5 процент балха ха яйнай, «Красный молот» заводе — 23 эзар таргга сага-ди, «Трансмаш» «Пищемаш» заводашка — 3,1 процентагара 3,4 процентага кхоачаш.

Дукхача промышленни предприятешка производство во вIаштIехьъяьккха хилар бахьан долаш тоъал дукха болхлой бIарччача сменашка хIама ца деш лаьттаб. Масала, Аргунски гIишлой материалийн гIишлой индустрен комбинате бIарчча денош доахаш сайца латташ яйна ха 11 эзар сага-ди совгIа хилар, хIаьта цунах хIара болхлочоа цхьа бутт гаргга кхоач.

Сайца латташ бIарчча денош доахаш моттигаш хиннай Назрановски трикотажни фабрике, Грозненски кога гIирса фабрике, Ермоловски ДОК-е, дукхача кхыча предприятешка.

Яйна балха ха юхаметтаоттаяра дукхаза а балха ха чакхъяьнначул тIехьагIа болх беш моттигаш хиннай, хIаьта иштта бань болх 524 эзар сага-схьат совгIа хиннад.

ХIанз, сихача темпаегIа производство дегIаухача хана, шерлу арахецача продукце номенклатура, шеррача масштабегIа чакхйоах производственни процессашта еш йола механизаци автоматизаци, хIаьта цунна чоалханегIа хул производствана доал лара функцеш шоаш а. Экономика, производства хIанз дIадех наьха санна доккха инженерни, Iилман кулгалделга.

Предприятей кулгалхошен профсоюзни организацешен долла хIама де деза къахьегами производствои вIаштIехьйоаккхилга тоадара.

Iилман ларда тIа вIаштIехьбаьккха къахьегам юкъекхухьилта предприятей кулгалхой декхар хила деза, хIана аьлча эффект йоаккхагIа йоаккхалургьяц керда техника, хьалха латта технологии доал делгеи юкъедоалделга теркал а деш' из вIаштIехьъяьккхача мара.

Предприятей коллективай низаш тIадераде деза общественни производства эффективность лакхъяра, Iилма-технически прогресс сихъяра, къахьегама овсарле лакхъяра, ерригача участкашка балха ха вIалла я ца йойтара.

В. ЮДОЛОВИЧ,
Нохч-ГIалгIай статуправлене начальника заместитель.

НОВОСИБИРСК. СССР Iилмай Академе СибарегIарча отделене Биологически институте вокхагIволча Iилман болхлочун ветеринарии Iилмай кандидата П. В. Семенова (сурта тIа) кулгалца боккха болх чакхбаьккхаб кхопех доахан лорадера гIулакха. Малхбузен СибарегIарча хIара области къаьст-къаьста оттаьчен производствана юкъейнхьачен Iилмахой рекомендацешка йиш хилийтай доаханна хула кхопаш дикка кIезигье.

В. Лещинске сурт.
ТАСС фотохроника.

ВЫПУСКНИКАШЦА ВIАШАГIКХЕТАР

Укх денощка Грозненски № 25 йолча школе тайп-тайпара шерашкара выпускникаш вIашагIкхеташ сайре хилар.

Сайре хьайийллар школа директора И. А. Маличко. Хьаьшашка моаршал хоатташ къамаьлаш дир цIендаьша — школа итталагIча класса дешархоша. Цар дийцар шоаш миштa деш, салоI.

Шоай вахарах, балхах лаьца дешархошта хьалхашка къамаьлаш дир инженераша, болхлоша, геологаша, хьехархоша лораша, из школа чакхъяьккхараша.

Теркам тIабохийта ладувгI дешархоша шоай боккхагIболча доттагIаша — студенташа деча къамаьлашка. Царех хIаранена шоаш болча лакхерча дешара заведенешка хьех хIанзара выпускникаш. Масала, Грозненски мехкдаьтта института студентка П. Маханина шийн институте, И. Хейфица — медицински институте, С. Ванеева — МГУ.

Хьалхарча выпускникех дийцар къаьнагIйолча хьехархочо Л. Г. Ананскаяс.

Сайре чакхйоалаш школа эстрадни коллективо доккха концерт оттадир.

А. ДЗАУРОВА.

ТЕХНИКАНА ДОАЛ ДЕ

ХIара шера дукха тайп-тайпарен чоалханен техника тел паччахьалкхено тха района совхозаштеи колхозаштеи, уж юртбоахама машинаш дукхача хана овсаре болх а беш леларгйола гIулакх вIаштIехьдаккхара чIоагIа тIахьожам лоаттабе беза.

ТIеххьарча хана дукхагIа теркам тIаухийт тха района боахамий кулгалхоша, специалисташа техникана доал делга тоадара. Во дийлагIа шу да республике еча техникана дикагIа доал дерий республике еча конкурсашка тха района боахами механизатораша шерра дакъа лоац. Цу конкурсо увттаду дешаш хIара шера чоалханегIа хул. Цудухьа цу яхьашка дакъа лоацараштa дика ховш ба белгалбала атта доацилга. Геттара бакъахьа даь хIама хет сона хьалхара моттигаш яьхача боахамашта деза совгIаташ, премеш луш хилар а. Цу стимуло специалистий, механизаторий уйла а хьинар а совдоакх.

Дукхача хана латтаргйолаш дIаоттае техника кийчъю хьалхе а бокъонца тоа а йий. талхаргйола оатхалаш хьаяьха, даьтта а хьекхе. Иштта мара техника дIоттае йиш йоацилга дика кхетадаьд хIанз колхозийи совхозийи специалисташа, механизатораша. Техникана иштта доал де вIаштIехьдаргда цу гIулакха лаьрхIа мастерий — наладчикий отрядаш вIашагIйохке. Из даьд «Горячеисточненский» совхоза кулгалхоша, цудухьа цу боахама механизаторий барт тайнача коллективо вIаштта шин шера республиканески конкурсашка хьалхара моттиг яьккхай, шоллагIа — «Атагинский» совхозо, кхоалагIа — «Грозненски шурий» совхозо.

Цхьабакъда, массанахьа латтац из гIулакх иштта дика. «Советская Россия», Ленина цIерагIча колхозашка № 1 йолча шурий совхозе во доал ду шоай техникана. Конкурс йолаенначул тIехьагIа мара цхьан метте вIашагI а теха дIаоттанзар шу боахамашка еррига техника. Цул совгIа дукхагIа йола бокъонаш телха а еш чакхбаьккхаб цар из болх.

«Староюртовский» совхоз укх шера хиннача яхьашка белгальяла мегаш яр, нагахьа санна В. Шовхалов бригадир волча кхоалагIча бригада станера техника лерттIа доал деш хиннаяле.

Техника доал а лоаттае лаьрхIа кийчъяь моттиг а эшалга кхетадеш болча кулгалхоша ахча кходац керда гаражаш, кхоалешаш, бетон йилла площадкаш хьалъяра. ЦогI пайда балга ховш ба уж. Цар санна кхыча кулгалхоша цу лоархIамеча гIулакха терко тIаозалга дIадех хIанзарча хано.

М. АРСИМЕРЗУЕВ,
Грозненски района «Госсельтехнадзора» вокхагIвола инженер.

ТХЬАМКА ЛЕЛАДЕРАШ БОЛЧА

Вай республике эггара хьалхарчарца тхьамка кхеде болабелар гехой. ИтталагIа шу да цар из махбола культура кхею.

Ерригача республике дIаейзар цигарча тхьамка леладерий цераш 1967 шера. ХIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 23,7 центнер тхьамкий лордаш чуийцар цар цу шера «Социалистически яхье котбаьнaраш» яха наькха тIа йоахкаю значокаш елар цу хана царех дукххапешта.

Бакъда, Ножай-Юрта, Ведана, Шаьла районий къонача боахамашка из культура тIехь-тIехьа дикагIа хьувкъаеча, цу шера денз шоай кхаш тIара кIезигагIа хьувкъам чукхахьа баьлар Гехьувкъам тIара тхьамка леладераш. ХIаьта 1970 шера гектара тIара юкъера малаьрхIача цхьайтта центнер мара даланзар тхьамка.

Кердача пятилетка хьалхарча шерашшера хьалха дIадахача шерашка санна хьокхамаш а даьха шоай шIераш яхийта лаьрхIад цар. ДIаде лаьрхIача 70 гектара хIаране тIара пхийтта центнер хьувкъам чуба, пачхахьалкхенга 100 тонн дикача сортах дола тхьамка дохка-иштта да кердача шера гехинцаша тIаийца социалистически декхараш. Е шу хьахилалехь шоай къахьегам вIаштIехьбаьккхар цар. ХIара бригаде ишшша звено а йолаш тхьамка кхедерий шн бригада вIашагIтехай. Шин звенощка керте оттаяьй цу боахаме эггара хьалха тхьамка кхеде йолаенна Бяйсаева Патlеи Гайтамирова Дукен. Уж шакъе а дика толамаш дахарах дукхаза тайп-тайпара совгIаташ геларца белгалъяьккхай. Иштта вIашагIтехай комсомольско-кагирхой шн звено а. Цхьан звенона кулгалдеш яр соакх дика хьокхамаш дахарах ВЛКСМ Урус-Мартана райкомо мах бола совгIат делла йола комсомолка Мамакаева Екатерина я, шоллагIчун керте латтар комсомолка Кадиева Аза я. Комсомольско-кегирхой шин звеноца 29 нохчий йоI-комсомолка я.

Тхьамка леладерий шакъа а бригада боахамо расчета тIа яьккхай. ХIаьта бригадаш отделене кара йоацаш, алхха совхоза директора кара я.

— ХIанз тха керттера декхар дика дIа-са догIа баьцовгIаш Iалашдар да,—йоах тхьамка леладерий бригадиро Дикаев СаIида. Тхьамкий баьцовгIаш хьалкхедара 154 парник кийчъяьй хIанзлехь. Парникови боахаме кийчдаь латт 105 кубометр лаьттен 195 кубометр Парникаш йохьяра эша керда эрзагIа хьаяьй 400 мат, хIаьта вож 400 укх гарггача хана яь яргья.

Эггара дикагIча хана тхьамка дIаде дезача лаьтта зябь айяьй, хIаьта оахама кIал хIара гектара 3 центнера суперфосфати цхьацна центнер аммиачни селитраи хлористи калийи яхийтай.

Тхьамка дIадийнача дерригача кхашка хиш дехкаргда. Цу гIулакха тоа а яь кийчъяь латт ДДН-45 яха хий детта установка. Кийчдаь даьннад тхьамка дIадувргдолча кхай технологически карта. ДукхагIа бола тхьамка кхеду маьхкарий агрономически курсашка шоай говзал лакхъеш ба.

Иштта дика кийчо яьй тхьамка леладераша укх шера кхебергболча хьувкъама. Бакъда, цар балхаца укх шера а дикка халонаш нийсъяла тарлу. ДIадахача шера Iалаьмате кIезига (20 процент гаргга) дехкар пачхахьалкхенга сийрдачи дикача сортах дола тхьамка. Бахьан — тхьамка докъадеча боахамо болх во бар да. Тхьамка докъадеш йолча бархI комплектах подрядчикаша хьалъе йолаяь йиъ хIанз тIехьяьяланза я, хIаьта боахамо шийн низаца хьалъяь йиъ а хIанзлехь капитально тоае езаш я. Ха дIа а ца йоахийташ тхьамка докъаду комплекташ вIаштIехь ца йоахе, соахк санна хургда гIулакхаш.

Н. НОВАКОВ,
агроном.

СОВЕТСКО-СИРИЙСКИ КОММЮНИКЕ

КПСС ЦК - аси Советски правительствам йийха ена 1 февралера денз 3 феврале кхаччалца официальни доттагIала визитагIа СССР-е хиннай премьер - министри оборона министри, Iарбий социалистически возрождене парте (ПАСВ) Ханна деча регинальни кулгала член Хафез Асад керте латта Сирийски Iарбий Республика партийно - правительственни делегаци.

Переговораш хилар КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежневна, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Н. В. Подгорнена, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгина а САР-а партийно - правительственни делегацена а юкъе.

Дагардараш гуччахьа дувцаши доттагIал тIехьи переговораш йолча хана, йоах цхьана яьча Советско - Сирийски коммюнике тIа, хьежаб СССР-ан САР-ан юкъерча шин оагIорахьарча гIулакхехи шинна а оагIонна хьашт долаш долча хIанзарча дунеп халкъашта юкъерча гIулакхехи дола дешашка.

Шинна а оагIоно раьза хинна белгалдаьккхар Советски Союзан Сирийски Iарбий Республиканен юкъера, цхьатарарча бокъоний, суверенитет вIаши лархIара, шоай лоIаме хилара, вIаши -чурча гIулакхашта юкъе ца гIертара принципаш тIа латта доттагIала гIулакхаш толаме дегIаухаш хилар.

ОагIонаша раьза хинна белгалдаьккхар цхьана леладу советско-сирийски экономически технически гIулакхаш дика лелаш хилар. Цар бакъдир мехкдаьтта промышленноста, энергетика, машинкакъа гIирсаш хьалдара, электрификаце даькъе СССР-ан Сиреней юкъе цхьана леладу гIулакхаш дIахо а экономически технически цхьана леладу гIулакхаш дIахо шердара хьакхехьа 1969 шера 10 июле яьча советско - сирийски соглашене ларда тIа дегIаххувла чIоагIа ловш шоаш хилар.

Сирийски оагIоно Советски Союза дег тIара баркал аьлар шийна болча аьттон духьа доацаш цо экономика дегIайоалаяра, оборонни низ чIоагIбара, къаман кадраш кийчъяра Сирийски Iарбий Республикана доккха новкъостал дарах.

Коммюнике тIа белгал ма даккхара, къаьстта уйла тIаихийтар Сиренен Iарбий кхыча мехкаштен духьала яь израильски агресси бахьан долаш ГаргарчаМалхбоалене этта хьал дувцара. ОагIонаша белгалбаьккхар дIалийца Iарбий территореш дIахо а израильски доала кIал лоаттаяра тIаерзаьнь. Израило лелаеча авантюристически политикагахьара машара гIулакха бола кхерам. Цар бакъдир, Америка, ВIашагIкхийтта Штаташ керте латтача империализман колониализман низаша оагIув хьал ца лоацаре из агрессивнии экспансионистски политика дIахо лелае Израила могарг ца хилар.

ОагIонаша данза даргдоацаш лоархI израильски бIу 1967 шера ше дIалийцача Iарбий ерригача территорешкара сихеи цIенбаьи, IоьарабоаккхилгаIарбий мехкашкарча халкъий, цу даькъе Палестинерча Iарбий халкъа а, законии бокъонаши хьаштаци Iалашделга.

Iарбий пачхахьалкхенаш, нар лоаттабеча нийсхон къовсаме, чIоагIа хьаллацар лоархI оагIонаша 1970 шера 2 декабре хиннача Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача пачхахьалкхений Политически консультативни комитета Берлински совещане ГаргарчаМалхбоаленерча хьалах лаьца яьча заявленех.

ОагIонаша цхьана чIоагIа бакъйир вьетнамски халкъацара шоай солидарность.

Американски военщина дIахо а Къулба - Малхбоален Азерча халкъий гIулакхашта тIема низаця юкъе гIертар а Камбоджанен Лаосан духьалара США агресси а бахьан долаш цу районе отташ латтача хьала шоаш чIоагIа сагота хилар хьа а кхайкадаь, оагIонаша хоадамболлаш хьаладьцар шоай лоIаме, къаман суверенитет, территореш бIарччен арахьяра тIаххувда йиш йоацаши хилара йола Индокитая халкъий бокъо.

Шинна а оагIоно белгалдаьккхар Европера машари кхерамзлеи чIоагIъяр а цу гIулакха ерригача Европа юкъара совещани гулъяр а боккхача лоархIаме хилар, Германски Демократически Республика законии хьаштаци суверенни бокъонаши шоаш маярра лархIанза ярг ца хилар. Цунца дувзаденна сирийски оагIоно чIоагIа могадир СССР-ан ФРГ-енен юкъе, ПНР-енен ФРГ-енен юкъе договораш дар.

Шинна а оагIоно, йоах коммюнике тIа, чIоагIлуш латта шин мехкаш шин халкъан юкъера доттагIала гIулакхаш дIахо дегIаххувлареи шердарен наькъа тIара, ГаргарчаМалхбоаленен дерригача дунен тIеи нийсхонца машар оттабар духьа лоаттабеча къовсамера боккха гIа санна лоархI Сирийски Iарбий Республика партийно - правительственни делегаце Советски Союзе ена ер визит.

(ТАСС).

Доазол дехьара

ОАР ПРАВИТЕЛЬСТВА МЕМОРАНДУМ

НЬЮ-ЙОРК, 4 февраль. (ТАСС). ООН Кхерамзлен Совета резолюци Израило чIоагIа тIаэца ца тигаро Совет декхарийла ю Ярринга комиссе беча балха новкъостал дергдола, дIалийцача ерригача Iарбий территореш тIара израильски эскараш арадоахилга Iаланидергдола, дунен халкъашта юкъе хиланза баргбоаца машари кхерамзлеи оттаергйола гIулакхаш де. Цунах дувц ООН-ерча массаза волча викало Эз-Зайята ООН Генеральни секретара лаьрххIа волча Гаргарча Малхбоалерча викалга дIаеннача Iарбий ВIашагIкхийттача Республика правительства меморандума тIа.

Меморандума тIа юха а ювц 1967 шера 22 ноябре Гаргарча Малхбоалера дош нийсхонца къоастаде яьча Кхерамзлен Совета резолюце еррига положенеш кхоачашъе ОАР правительство кийча хилара тIера хьайоагIа Гаргарча Малхбоалера дош машара наькъаца къостадара хьакъехьара чIоагIа йола позици.

Цу хана чухь гуш да Кхерамзлен Совета резолюци кхоачашъяра Израиль чIоагIа духьал яьина хилар а хьалха санна низа позице тIара доагIа шийн хьалаш оттаде гIерташ хилар а, цунца Ярринга комиссе баьккха толам толха а беш.

ДIалийцача территорешка Израила чIоагIа дIакхухь репрессейн Iарбий лелхабарен политика, жугтий имигранташ бахаргбола моттигаш хьаю.

Израило Ярринга деина жоп да дIалийцача ерригача Iарбий территореш тIара эскар дIадаккха безам боацаш Тель-Авив хилар дувцаш, яхаш белгалдоакх меморандумага тIа. Иштача политика дика тешал ду Тель-Авива заявленеш дунен общественни уйла тувлаяра тIаерзаяь хилара, йоах ОАР правительства меморандума тIа.

Юха а Камбодже чухьелхар

НЬЮ-ЙОРК, 4 февраль. (ТАСС). Сайгонски режима марионеточни эскар селхан бус юха а Камбоджа территоре тIа чухьилхар. Американски агентстваша деча хоамех, операцена юкъе дакъа лоацаш дерригa а 10 эзар саг вола сайгонски эскар да, американски бомбардировщикаша, истребителаша, вертолеташа дизза хьал а лоацаш. Операце керттера район Камбоджан Къулбехьен Вьетнаман доазон тIа я.

Лаоса территоре тIа сайгонски эскараша еча операцеех хьалха а санна Сайгонерча американски командоване цхьаккха хIама ала ца туге а, Лаоса къулбехьарча районашка юха чIоагIа бомбаш етташ хиларах хоам бу.

ОАР. 1971 шера январе чакхъяьлар Советски Союзо экономически технически новкъостал а деш Нила тIа хьалъеш хинна йоккха Асуански гидроэнергетически комплекс.

СУРТА ТIА: ГЭС-а машинни зал.

В. СОБОЛЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ТОЛАМЕ ИТОГАШ

БЕРЛИН, 4 февраль. **ТАСС корр. М. НИКИТОЧКИНА** хьахойт:

ГДР юртбоахама производственни кооперативашка шера йолча отчета собранеш хилар. СХПК вIашагIкхийттача 900 эзар совгIа болча ахархоша дIадахача шера балха итогаш ю, хьатIадоагIача шера декхараш белгал а доах.

ГДР юртбоахама производство лакхъяларах, ахархой вахара материальни хьал а балха хьалаш а тоадаларах, юрта культура шерра дегIайбагIаш хиларах йола уйла тIаоза даннеш ювц собранешка. Цар тешал ду леладеча лаьттах 92 процент шийга йола юрта боахама сектор чIоагIген пайданен хилара.

Укх тIеххьарча 5 шера хьайбай продукци йоаккхилга 20 процент лакхденнад. ДIадахача шера ГДР-е 5 миллион совгIа доахан, 9,6 миллион хьакхарч яр. Республика хьахиннача хана денз эггара тIеххинна доахана боарам ба из. Хьалха дIадахача шера даьккхачул 1970 шера коа тIарча оалхазарий дулх 14 процент дукхагIа даьккхар.

1971 шера лаьттанашара йоаккхя продукци 14 процент совгIа а рекордни шерашка яьккхарен тIех а яккха лерхI.

Мукъаялийта Анджела Дэвис!

НЬЮ-ЙОРК, 4 февраль. (ТАСС). Американски коммунистка Анджела Дэвис мукъаяккхара хетаяь дукхха нах гулбенна митинг хилар Анджела Дэвис мукъаяккхара тIехьарча нью-йоркски комитета инициативагIа Нью-Йорка эггара йоккхагIйолчарех цхьан зале. Къонахчал дола патриотка мукъаяккхара болча къовсама тIахьехаш тайп-тайпара политически уйлаши цIека боси вола массехк эзар викал гулвеннавар.

Анджела Дэвиса кхерам тIалатт, аьлар митинга къамаьл деш нью-йоркски адвоката Дж. Абта. Расисташа доал деча Калифорние штате газовий камера е, елладца набахта йоаллае суд ергья Анджелана.

Анджела Дэвис мукъаяккхара тIехьара къовсам хIанз берригала американцаша граждански бокъонаш бахьан лоаттабеча къовсама эггара керттера фронт а хинна дIаэттаб, аьнна белгалдаьккхар США Коммунистически парте Къаман комитета члена У. Паттерсона. Баьде «Маккартизма зама» юхаоттара кхерам хилар а дийца, Паттерсона белгалдаьккхар США чухь реакционни низаш хьалхьар американски империализма агресси шеръяларца дIахьош хилар. Иштача хьалашка Анджела Дэвис мукъаяккхар — из США-на доал деча гIозараша де лерхIараштa дикка хIама тохар да, аьлар цо.

Расистскии милитаристскии Америка ше суда хьалхашка отта езаш йоллашехь, расистски Америка Анджела Дэвис суд е гIерт, аьлар негрий граждански бокъонаш хилара тIехьарча болама лидерех волча Р. Абернете. Суд е йоагIар мехка 26 миллион болча негрех бокъо йоацаш бола лаьш баьча, Вьетнаме геноцида политика леладеча, дунен кхыдола дукха халкъаш довхача а низIоткъам беча, а, Къулбехьен Африке марионеточни сайгонски режими расистски правительствон хьаллоацаш йолча Американа.

Митинге хилар гулбеннараша безаме тIаийца вола США Коммунистически парте председатель Г. Уинстон.

Митинге хиннараша Анджела Дэвис мукъаяккхара тIехьара дерригача къаман кампани хьалдара средстваш гулйир.

Производство кIезиглу

ЛОНДОН, 4 февраль. (ТАСС). ДIалахача шера Англе автомобилаш цул хьалхарча шера хиннарел 2,6 процент кIезигагIа арахийцар. Машиний экспорт иштта кIезигъеннай.

Лондонски кепайоазоно белгалдоаккх автомобильни рынке кхыча мехкий компанеш дукхагIа кхоачаш хилар. Шу хьалха английски рынках 5 процент мара кхачацар кхыча мехкий маркашка, хIаьта ноябрь бетта, масала, 20 процентага кхоачаш хилар цар лоаца дакъа. Доазол дехьара фирмаш чугIерташ хиларо чIоагIа щекбаьхаб английски промышленникаш. Кепайоазоно йоах ер шу а иштта хала хургда английски автомобилостроенена.

ГРЕЧЕСКИ ХУНТА НАБАХТЕНАШКА

АФИНЫ, 4 февраль. (ТАСС). Набахтенашка боахкача греческий дукхача патриотий вахари унахцIенон кхерама кIал я.

Гучадаьннал, укх тIеххьарча хана «Демократически оборона» яхача къайлагIарча антидемократически организаце кулгалхоех волча 70 шу даьннача, Керкира яхача гIайрен тIарча набахта воаллача инарала Иорданидиса унахцIено чIоагIа вогIа хилар. Валар кхерам болаш ва из, аьнал набахтен лораша. Бакъда набахтара араваьккхий больнице Iовилла со, аьнна Иорданидиса даь дехар кхоачашданзар набахтен Iадало. Массехк ди хьалха из дийхар цо Греце юстице министрагара а, бакъда хIанзалца жоп деннадац цунна. Иорданидиса унахцIено дIахо а вогIа хулаш я.

Космонавташ—Бетта тIа

НЬЮ-ЙОРК, 5 февраль (ТАСС). Бетта кабина шийна чура космонавташ Шепарди Метчелли болаш московски ханах 12 сахьати 18 минути яьча Фра Мауро яхача кратера юхе белгальяьннача районе Бетта тIа Iоессай.

«СЕРДАЛО»
5-гIа оагI. 6 февраль 1971 шу.

Шоаттден оагӀув

ПОЭЗЕ ЛОАРХӀАМ

ЮМОРИСТИЧЕСКИ ДУВЦАР

Чакхдаьлар балха ди. Керда йиллача фабрика беррига болхлой шоай культура дворецa актови зале вӀашагӀкхийтар лекцега ладувгӀа. Из яр «ЦӀокъа цӀока ювха витязь» яхача поэма авторах Руставели Шотах. Эггара хьалха сцена тӀа гучаваьлар фабрични комитета председатель Джабраил. Цунна тӀеххьа — кӀайча юхьаьра уйлане ши бӀарг а болаш лоа санна кӀайвенна хоза воккха саг.

—Деза новкъостий! Тахан шоана лекци ешаргья цӀи хеза волча Ӏилмахочо, аьнна профессора цӀи яьккхар Джабраила. Лекци еша йолае мукъа баларах Ӏилмахочуингахьа кулг а хьекха, Ӏохайра из.

Лекци еша йолайир профессора. ГӀорваьннача гуржий поэтах хӀанзалца ца хезар а дукха дийцар. КӀаьда оаз а хоза къамаьл а долаш саг вар из. Лекци вӀалла сакъердаме ца хилча я цун къамаьлага ладувгӀаргдар.

Лектора поэмана юкъера дукха доакъош дагахь дийшар. Зале багӀараш сатийна багӀар лекци еша ши сахьат даьнна доллаше а. ДӀайола ха теркалъяцар цар.

Юххера а лекци чакхъяьлар. Профессор Ӏохайра. ХьалгӀеттар фабрични комитета председатель:

— Новкъостий, сона довра чулацам боккха болаш лекци ешарах шун цӀерагӀа профессора баркал ала оаш пурам далар!

Зале багӀараша тӀоараш техар. Профессора хьал а гӀетта аьлар:

— Баркал хилда шоана, новкъостий! Шоай долчо хаттар де.

Зале мел ваьгӀар хьайра цкъарчов. ТӀаккха цӀаьхха сатем эттар. Йист хулаш саг вацар. Иштта цхьа юкъ яьлар. Цу ханна хьал а гӀетта кхоалагӀча цеха мастера Юнуса аьлар:

— Са дар цхьа хаттар. Маца хьаьллаьргья тха заводе столови?

Ала хӀама я доацаш, месткома председателагахь хьежар профессор. Джабраил ше вагӀача дӀаюха хьайра, тӀаккха урайиккхар:

— Ӏа фу-дувц, Юнус? Фуд Ӏа хеттар? Корта болаш дац хьа хаттар!

— Мишта дац, корта болаш?— аьлар Юнуса. — Фабрика йиллача гӀоне столови юлларгья яхаш хьаьш ехк, бакъда, деш хӀама а дац. ХӀаьта болхлой цхьан дунен тӀа делкъийна хӀама даа ух. Тхоашта дукха везача Шота Руставеле поэма еша ха тоъац тхона!

Джабраил наьха санна эгӀазвахар:

— Ӏоха, Юнус! Профессора хьалхашка тоам боацар ма дувца. Массаза уж бегаш беш ва хьо.

Зале багӀарашка юха йист хул Джабраил:

— Аз шугара дех корта бола хаттараш мара профессорага ца дар. Лекце темаца дувзаденна хила деза вай тахан деш дола къамаьл.

Зал юха а тийра. Йист хулаш саг вацар. ТӀаккха Юнуса юха а кулг айдир, дош ала бокъо ехаш. Джабраил дегабуам беш бӀарахьежар Юнуса.

— Лекцех дий хьа хаттар?

— Да! — аьлар мастера.

— Са хатта безам бар Шота Руставеле делкъийна хӀама даа ухаш хинна столови тхо ухар санна цхьан дунен тӀа хиннайий?

Джабраил цӀаста санна цӀийвелар, кхохкавелар, тӀаккха бос а баха лоа санна кӀайвелар:

— Эъ! Фу дувц Ӏа дувца!? — цӀогӀа техар Джабраила.

Цу ханна хьалгӀеттар профессор.

— Сона хетаргахь Юнус бакъ ва. Аз тхьовра аьннача тайпара Шота Руставеле вахар хӀанз а мадарра довзаш дац вайна, Ӏилмахой тохкамаш деш бола дуккха ха яле а. Бакъда цун поэма йийшача ха йиш-м я дика кийчдаь чам бола тайп-тайпара даа хӀама цунна дезаш хинналга.

Цул тӀехьагӀа поэма тӀара цох йола моттигаш дагахьа йийшар цо.

— Баркал хилда хьона, новкъост профессор, Ӏа са оагӀув хьаллацарах, аьлар Юнуса лекторага.— Сох бехк ма баккхалахь.

Юха а цӀийвелар Джабраил. Бакъда, хьалха санна, эгӀазлой тӀехьа цӀийвеннавацар из. Из цӀийвеннавар профессорах а болхлоех а шийна эхь хетарах.

— Тоъаргда хьона, Юнус. Кхы тӀехьа ца доаккхаш кхоана фабрични комитета заседане из дош дувцаргда оаха. ХӀаьта Шота Руставели цу гӀулакха юкъе хьехаве а везац. Кхы дий хаттар?

Цхьанне а хаттар хилаьзар.

М. РАШИДОВ.

Д. ЯНДИЕВ.

НОВКЪОСТАГА

Вай цхьаццанахьа
льтта леллашехь
Борел ийца зама дӀайодаш
латт.
Къонал дӀа ца хеца
вай гӀарттешехь
Из чехка вайцара бух яла гӀерт.
ХӀама дергдац,
гӀайгӀа ма-е,
Вай дай а дилла
къона хиннабац,
ЦӀаккха эрга ца боалаш
Сигалара малх мара бац.

БЕЗАЧАРГА

Дилла хинна дац атта
Наьна лоамашкара вахар,
Даьш цӀийца хьийна лаьтта
Вайн-м дийзадар массаза.
ВоккхагӀал, зӀамагӀал леладеш
Вай дах, вахар са санна дезаш,
Мехка сий, бӀарг мо порадеш,
У мо мара доастамал ца езаш.
Вай кхадац малхбоалехьа
Макка,
Хьажош хинна нах Ӏехабе,
Вай бийзабац цӀаккха
Корта лоха лелабе.

М.-С. ПЛИЕВ.

— Со да къаракъ — сийна ала,
— Со да йий — гийга бала,
— Иштта со а, комсий
чхьагӀар, —
— Тхона лов хьо, жӀалех Ӏахар,
Хьай хьашт мелд Ӏа мала-м
мала,
ДӀатӀехвоале веза алла.
Тхона лов хьо керта талхар,
Юрта юккъе горавахар.
Дезалхочоа тоха тӀоара!
Хьай цӀен нана хьоае коара!
Оаха-м цкъаза саг а вуйт,
Хийланега суд йохьийт...
Къаракъ, йий, со а чхьагӀар, —
Тхона лов хьо жӀалех Ӏахар.

КПСС XXIV-ча съезда сийна лелаю социалистически яхь толаме яржаш латт Советски Союза Герзашкарча Низашка. Эггара хьалха из дӀайолаьй Германерча советски бӀун группан юкъейоагӀача Г. И. Котовске цӀерагӀча танкови полко.

Гварде подполковника В. Н. Савицке командовачегӀа долча даькъа коммунисташа, комсомольцаша, берригача тӀемахоша шоашта доккха сийлахь декхар тӀаийцад тӀехдика ши батальон, 60 процент тӀехдика роташ, 70 процент тӀехдика взводаш отделенеши кийчъе аьнна. Салташеи сержанташеи дош деннад шолха специальносташ Ӏомае а тӀемаспортивни комплекса значкисташ хила а.

Котовшаца юхь йолаярах эскархой оамалехьа йирзача яхьа юкъебахаб артиллеристаш, ракетчикаш, авиатораш, связисташ, мотострелокаш, сапераш, ерригача специальностех бола тӀемахой.

СУРТА ТӀА: тӀемеи политически кийчо еча съезда сийна тӀехдика толамаш даха аьнна декхар тӀаийца гварде лейтенанта В. Н. Катаева танкови экипаж. Аьрдехьара, аьттехьа — взвода командир лейтенант В. Н. Катаев, цхьоалагӀча класса наводчик ефрейтор Д. А. Фоменко, шоллагӀча класса механик-водитель зӀамагӀвола сержант А. М. Егоров, гуагӀарера В. А. Леоненко.

В. Бондаренко сурт.
ТАСС фотохроника.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

(6 февраль).

В. И. ЛЕНИНА ЦӀЕРАГӀА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 19.30. Югославски эстрада артистий концерт. 20.00 халхарий сайре.

ХИМИКИЙ КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 17.30. Йоккха зал «Шелестов Антона вахари преступлени» яха ТЮЗ-а спектакль. 18.00. ЗӀамига зал. Лакхехьарча классий дешархой № 31 йолча школа чакхъяьккхараща вӀашагӀкхетара сайре.

ПРОЛЕТБАТА ЦӀЕРАГӀА КУЛЬТУРА ЦӀА. 19.00. «Съездагара съездага» яха беседа. 20.00. Халхарий сайре.

КИМ ЦӀЕРАГӀА КЛУБ. 20.00 Кагирхоша салаӀара сайре.

«КРАСНЫЙ МОЛОТ» ЗАВОДА КУЛЬТУРА ЦӀА. 20.00. Кагирхоша салаӀара сайре.

7 февраль).

В. И. ЛЕНИНА ЦӀЕРАГӀА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 9.00. 11.00 «Пионер» яха кинотеатр йиллая. 12.00 Берий Ӏуйре. 14.00. Духовой оркестра концерт. 14.30. КӀирандийнахьара чтени. «Машари халкъий кхерамзлен лоарая СЭВ-ей Варшавски договорен лоархӀам» яха лекци. 15.30. Вокальни студе творчески отчет. 15.00, 19.30. Югославски эстрада артистий концерт. 20.00. Халхарий сайре.

ХИМИКИЙ КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 11.00. «Пионераш — вай мехка Турпалаш» яха Ӏуйре. 12.00. Химкомбината волейболни командай яхьаш.

ПРОЛЕТБАТА ЦӀЕРАГӀА КУЛЬТУРА ЦӀА. 10.00. Советски Арме Денна хетадаь дикагӀа сурт диллара конкурс. 18.00. «Бераш харц ца луши бакъдолчун тӀехьа хургдолаш хьалкхедар» яха лекци. 20.00 халхарий сайре.

КИМ ЦӀЕРАГӀА КЛУБ. 14.00. Берий киноутренник. 17.00 «Старопромысловски район дӀахо дегӀаярах» яха лекци.

КРАСНЫЙ МОЛОТ ЗАВОДА КУЛЬТУРА ЦӀА. 20.00. Халхарий сайре.

БАРКАЛ ЙОАХ, ЮХА А ХЬЕХ

«Знание» общества лектораш, Нохч-ГӀалгӀай АССР паччахьалкхен филармоне артисташ, медицински болхлой, искусства кхыбола болхлой юкъе бола республика юртахошта гӀулакх дара лаьрхӀа йола агитпоезд. феврала хьалхарча деношка шелковчанаш болча кхаьчар. Маршрутага хьежжа В. И. Ленина цӀерагӀча колхоза № 1 йолча шурийтоварни ферме бахар уж. Делкъийна, хӀама, дуача хана хьагулбеннача жа леладераштa хьалхашка халкъашта юкъерча хьалах лаьца лекци еш «Знание» общества лектора М. Инаркаева, цул тӀехьагӀа филармоне артисташа концерт оттаду. ЧӀоагӀа безаме тӀаэц гулбеннараша «Травушка - муравушка», кхыдола иллеш аьнна Р. Забродкина, «Мечта» яха новелла йийша А. Исбах, кхыбараш.

Агитпоезд укхаза хиннача юкъа массехк дезалаш болча хинна царна дарба дир медицина болхлоша. Къахьегамхоша раьза хинна баркал йоахар хьаьшашта, уж кастагӀа ахар дийхар.

Цу программаца Менжинске цӀерагӀча колхозе, хин боахаме болхлой болча яха хиннай агитпоезд. 800 совгӀа сага гӀулакх даьд цар.

В. УМРИХИН.

БОКЪОНАШ ТЕЛХАЕР ТӀЕХВАРГВАЦ

Грозненски № 2 йолча пассажирски автобоахаме Матаев Саид-Махьмад шофер волаш бaь болх чӀоагӀа хален бехктокхамеи бар. Сецца гӀетта балха ваха везар. хӀаьта бийса тӀехьяхача мара цӀавагӀацар Ше иштта хала болх беш воллашехьа сайрийнарча автодорожни техникуме дешаш вар нов. Матаев. Массаза а цо шийца леладора шийна эшаш дола учебникаш. Ше болх беш волча хана зӀамигга а ха мукъа хилча техника — механика дипломана защита яра шийна эшаш дола предметаш Ӏомадора цо. Иштта деша а дешаш пассажираш дӀа-юха кхувлача ше болх беш волча хана цкъа ший бехкагӀа балха тӀа хьовзам хилийтацар цо. Даим графикагӀа лелайора автобус, массаза а безаме, Ӏымерза хулар пассажираща.

Ха сиха дӀаяхар. Чакхъяьккхар техникум. Цул тӀехьагӀа болх бе а аттагӀа дар. Техникум чакх а яьккха автобоахаме нов. Матаев болхбеш волча хана цига нийсбелар Грозненски автоинспекце болхлой. Цар лехар шоаш болча болх берг бола тӀадилла декхар цӀенеи диззаи кхоачашдергдола шофера болх дика бовзаш бола нах. Автобоахама кулгалхоша цӀи яьккхар шофера нов. Матаева.

Тхо долча балха воагӀий хьо аьнна даьча хаттара цу сахьте жоп доладаланзар Саид-Махьмада. Инспектора болх чӀоагӀа чоалханеи бехктокхамеи хилар кхетадора цо. ХӀана аьлча шийла е тӀаьда яр аьнна массаза а шийна посте латта везаш ва из. Фе хила веза из корта бохабу малар а менна шофер ца зувш тӀехвоалийтаргвоацаш. Наькъаш хьовзамаш, авареш ца хилийтара шофераш транспорт лелаяра бокъонаш телха ца яйтара дукха къахьега дезилга кхетадора цо. Цу доллача хӀаман уйла а яь милице органашка балха ваха лаьрхӀар цо.

Милице болхло ший болх дукха безаш хиларал совгӀа юридически дисциплинаш, ший бокъонаши декхараши дика довзаш хила веза. Цудухьа дӀахо деша дезар. Наькъий дозоре балха мавахингехьа из деша вохийт.

...Бийса юкъеяха ха яр. ЦӀаьхха хӀама техар наӀарах. ДӀараваьлча укханна бӀаргаейра шийна кор-коръяь хӀама тӀа а йийха сихха оарцлаккха ена цхьа кхалсаг. Цо ховм бир ше йолча квартире баха мехкарий болча хулиганаш чубовла гӀерт, аьнна. Шийцара кхо курсант чехка гӀоттавир цо, сиха кхаьчар уж кхалсага цӀа долча. НаӀараш кагъеш боахкар хулиганаш. Оаха яь предупреждени теркал а янзар цар, — йоах нов. Матаева. Тхо кӀевига долга хайнача цар лаьрхӀар тхона духьале е. Цу сайрийна аз дика кхетадир милице хӀара болхлочоа «самбо» дика ха дезилга. Зуламхой милице отделене хьачубоалабир. Из гӀулакх нийсделир шу хьалха.

ХӀанз милице сержант наькъий визза вола да ва. Из хьожаш волча участке массаза а порядок хул. Ше шофер, механик-автомобилист хиларга хьежжа гаьна волашехьа холу цунна машин лелаяра бокъонаш телхаеш вола шофер технически гӀулакхага диллача машин еха йий хоа. Бокъонаш телхаеш бола водителаш тӀехбалийтац цо.

Ховш махиллара наькъий дозора дивизиона инспектора болх массаза а шаьра лелац. Цхьаболча водителашца къовсалуш, гӀархулаш моттигаш нийслу. Балха ди чакхдовлаш латтар. Цу дийнахь Матаев Саид-Махьмад ший службе вар. Цхьаненна тӀехьа шоллагӀъяр а йолаш цунна юхе гӀолла тӀехьювлар автомашинаш. Гаьнара зийра укхо йоагӀаш йола «Газик» яха машина, цун шофер дӀа-юха а хьежаш чӀоагӀа сакхваьнна вар. Цун правашка—бокъонашка хьажа лаьрхӀар нов. Матаева. Укхо машин сонае аьнна знак елча кхы а сихъяь ший «газик» лаьллар шофера. Сиха цунна тӀехьа лаьллар Саид-Махьмада ший мотоцикл. Дукха ха ялалехьа машина тӀаккхийра ер. Ший мотоцикл «газика» лала а яьккха сонае аьнна знак елар инспектора. Цхьабакъда, Саид-Махьмада яхар теркал а ца деш цӀаьхха аьрда оагӀорахьа хьахьовзайир цо ший машина ер мотоцикла тӀера чувахийта лаьрхӀа Цох хӀама хилаьзар. Цул тӀехьагӀа мотоцикл йита а йита наькъа тӀа йоагӀача «Волгана» тӀа а хайна бокъонаш телха еча шофера тӀехьаваьлар нов. Матаев.

Шийна тӀехьара милице болхлой дӀабаьннаб аьнна хийтта вож цхьа ха яьннача гӀолла сецар. Циггача тӀаккхийра цунна Матаев. Ка яла дага волаш вацар шофер. Монтировка бе а ела сона юхе мавеллахьа аьлар цо милице болхлочунга. Цу тайпара гӀулакх хьалха нийслуш дацар нов. Матаевна. Из хиннавар Урус - Мартана транспортни автобоахамера, шофер.

Матаев Саид-Махьмад деналах, къонахчалах, из фе хиларах кхы а дукха масалаш доаладе йиш яр.

Дукха ха йоаццаш Грозерча центральни универмага юхе латтар нов. Матаев ший мотоциклаца. Дерригa дегӀ эгаш, елха а чӀехкаш цхьа йоӀ тӀаера Саид-Махьмада. ХӀанзза са кисара 140 сом ахча даьккхад, сона юхе кхийста кагийнах цу оагӀорахьа дӀабахар аьлар цо. Сиха йоӀ мотоцикла тӀа а хоаяь царна тӀехьаваьлар из. ГӀашлой наькъа тӀа гӀолла сиха вода царех цаӀ вайзар йоӀа. Ше акхар зийналга хайна вож ведда кӀалхара вала гӀертар. Цхьабакъда, цох хӀама хилаьзар.

Уж санна дола дика гӀулакхаш карагӀдувларах нов. Матаевна дуккхаза баркалаш яьхад, совгӀаташ тийннад.

Н. ЧЕБУШЕВ.

ТОПАШ ТЕХАЙ

ТӀадиллача гӀулакхах лоархӀа ца вар бахьан долаш лесничеcтво балхара ше дӀаваккхарах чӀир лехар духьа шийна ховшшехьа а Нохч-ГӀалгӀай хьуи боахама управлене начальник В. Г. Колотушкин вийнавар Давтаев Магомет Алаевича.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча судо М. А. Давтаев бехке а лаьрхӀа, цунна топаш тоха суд яьяр.

Приговор кхоачашдаьд.

ХАОТТАМ

Тахан республике гӀоллеи Грозней морхаш а йолаш, лоадама йоачан а йоацаш. ди делкъийга кхачалехьа цхьаццайолча моттигашка дохк а доаллаш, кӀезиг-дукха ша а билла, малхбоалехьара гӀаьххьача боараме мух а хьекхаш ха хила а фетара температура республике гӀолла 2 градус шелали 3 градус йӀовхали. Грозне 0«2 градус йӀовхал йолаш хила а тарлу. ДӀахорча шин дени шин буси кхаьла, юкъ-юкъе екха а екхаш, 7 февpале лоадама йоачан а йоацаш, дохк а доаллаш, 8 феврале юкъ-юкъе лоа а делхаш, малхбузехьара гӀаьххьача боараме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура бийсашка 1—6 градус шелал йолаш, деношка 3 градус шелалгара 2 градус йӀовхалга кхоачаш хила а тарлу.

Метеостанци.

Редактора зам.
. А. МЯКИЕВ.

Юкъера школа чакхъяьккха йоаллаше а Сунженски района Мужечарча библиотека балха яхар Хакиева Роза. Атта дацар къоначa йоӀа гаьнарча лоаман юрта болх бе. Дика дӀаболабир Розас ший болх: книжни фонд эргаьккхар. книжкаш дешараш дукхагӀа юкъезар. ХӀанз пхи эзар книжка да библиотеке, хӀаьта уж книжкаш дешаш кхо бӀаь совгӀа саг ва.

СУРТА ТӀА: Комсомолка Хакиева Роза.

Х. СУЛТАНОВА сурт.

Хьинари безами цхьана хилча

Грозненски района Комсомольская станицерча культура ЦӀагӀа халданза болх беш я художественни самодеятельноста группа. ХӀара цӀей, деза ди долча хана доацаш. хӀара кӀира цкъа е шозза шоай культура ЦӀагӀа сакъердаме концерташ увттаду самодеятельни артисташа. Цар шоай керттера декхар лоархӀ кхай тӀа, ферме къа а хьийта салаӀа культура ЦӀагӀа баьхкача къахьегамхошта эстетически салоӀам бар.

ДӀадахача аьхки, юртбоахама культураш чуэцача юкъа цхьаккха а производственни участок йисанзар агитбригада коллективо шозза-кхозза концерт ца луш. Цул совгӀа района кхыча колхозий. совхозий къахьегамхой болча хулар агитбригада коллектив. Сакъердаме, къахьегамхой теркам тӀаозаш я репертуар. Цудухьа боккхача безамца. цӀенача дегтӀара тӀаэцар артисташ массанахьа а.

ХӀанз культура ЦӀен художественни самодеятельносте дакъа лоацаш шовзткъа саг ва. Дукха болх баьб цар репертуар эргаяккхара. Цунна юкъе да гайп-тайпара халхараш, иллеш. Наха чӀоагӀа эзаеннай керда программа а. ДӀа мел кхаьчача дика чакхдувл концерташ.

Культура ЦӀен художественни самодеятельни артистий ший тайпара гастролеш чакхъяьннаяц хӀанз а, Массехк дийнахь Наьсарен районе хургба уж. Хетаргахьа Наьсархошта а езалургья укх тайпара номераш: мехкарий группа деш дола «Мехкарий лирически» халхар. «Ялат чуэцара халхар», «Лоамарой халхар», кхыдараш. Иштта безаме тӀаэцаргда Наьсарен къахьегамхоша муам хоза болаш йоккхача говзалца доаха тайп-тайпара иллеш а.

Самодеятельни артистий бӀарга къайла йисац наха чӀоагӀа сакъердам боаккха номераш а. Юмор, сатира нийсен ирей хул Хаджимурадов Хьасана стихаща. Базархой, къахьегамах юстарбувлараш, бе-башха ца хетташ шоай болх лелабераш гучабаха образни а ира а дешаш дукха корадоагӀа Хьасана.

Культура ЦӀен самодеятельноста артистий хӀара концерт 1,5 сахьата хул. Цхьабакъда цу юкъа саготде дезаш хилац зрителаш. Из да шоаш леладеш дола гӀулакх боккхача лоархӀаме хиларга хьежжа цар кхоачашделга.

ХӀаьта мел эшаш дола гӀо ду культура ЦӀен коллективана «Советская Россия» колхоза кулгалхоша а. Укх тӀеххьарча шин шера самодеятельни артисташта 3,3 эзар сома маьха костюмаш ийцай колхозо. ХӀаьта колхоза председатель Ш. А. Абдусаламов ше хьож творчески коллективай балхага. Цул совгӀа цунна мукъа ха корайоагӀа репетицеш йолча хана культура ЦӀагӀа ваха а.

Ши-шегӀа хинна гӀулакх дац культура ЦӀен коллектива болх иштта дика вӀаштӀехьбалар. Дукха къахьега дийзад. Къаьстта чӀоагӀа хало хулар юртарча кагирхой даьша-наноша шоай къонгаши мехкарийи художественни самодеятельносте дакъа лаца ца ахийтарах. Цу хьакъехьа дукха кхетама болх бе бийзар. ДӀаккхетабора цар нах шоай юрта культура айяра из мел лоархӀаме гӀулакх да.

Комсомольская станицерча культура ЦӀен коллективана хӀанзалца карагӀдаьннар лоархӀаме да. Бакъда цох кхоачамбаь Ӏе дага бац артисташ. ХӀанззе а кийчо еш ба уж драматически, мерз болча оркестра, кхыйола кружокаш вӀашагӀйоххара. Цар шоашта хьалхашка оттадаьд «Халкъа ансамбль» яха цӀи яккхара декхар.

С. СУСУРКАЕВ,
Грозненски района Комсомольская станицерча культура ЦӀен директор.

Халкъа богахбувцамцара

Цхьан бус Цагена къуй чубаьннаб. ХӀамаш кӀалтӀар а етташ. яхьа хӀама лохаш боахкаш хиннаб уж.

Цу хана сомаваьннача Цагена аьннад:

— КӀантий, со сома а ца воаккхаш Ӏийнадалар-кх шо. Укхазара оаш бийсан лехар сона-м дийнахь а мича корадоагӀа.

ВИР ХИННАД-КХ...

ЦаӀ лочкъадаьчул тӀехьагӀа шоллагӀа а вир лочкъадаь хиннад цагена. Дукха нах вӀашагӀкхийттача ваха аьннад цо:

— Ве нах, са шоллагӀа вир дигаьчунна са хьалхара вир лочкъадаьчунна хиннар хилда, из хьа ца лойя.

Цигача вир юха а дерзадаь:

— Фу хиннадар, Цаген, из хьа хьалхара вир дигачунна, — аьнна хаьттача:

— Вир хиннад-кх, — аьннад Цагена

ДӀАЮВШ А ВАЦАР ХЬО...

Даьлаца юкъа хьажкӀаш е воалл со, аьнна. хьажкӀаш йийнай цхьан саго. Дика хьийкъа уж цӀазза ваьлча:

— Даьллахь, соца дӀаювш а вацар хьо. оасар деш а вацар. Дакъа сенах доагӀа хьона? — аьннад.

ШО МИЧА ДОЛХ?..

ГӀалгӀаша бусалба ди тӀайиача хана хиннад из. Цкъа ламазе нах гулбеннача хана молла мерий чура цӀий доладеннад. Шийн мераж а лаьца молла маьждига чура араволавелча. цунна тӀехьа меражаш а лийца вожаш а болабенна хиннаб.

Из бӀаргадайнача молла: «Шо мича долх?» —хаьттад.

«Шо мича долх?» — яьхад вокхар а.

ДӀаяздаьр
Або МАЛЬСАГОВ.

УНАХЦӀЕНО ЛОРАЯРА

Дика совгӀат деннад гӀишлошъяраша «Терек» цӀерагӀча фирма мебельщикашта. Укх деношка фирма керттерча предприяте медицински здание пункт хьайийлай. Из кхоалагӀа медицински пункт я хӀанз фирме болх беш.

Керда хьайийлача пункте я цергий — лорий, физиотерапевтически, процедурни кабинеташ. Терапевта лаьрхӀа къаьстта кабинет а я. Медпункте оттаяьй солюкс, кварц, кхыйола дарбаи аппараташ.

Болх дӀаболабаьча медпункта керттера декхар: лазар кхетаргдоацаш профилактически балхаш дар. цамогаш хиннача сага хьалхара гӀо дар, уж дӀахо стационарни дарба дара хьожабар.

Н. ОЛИМПИЕВ.
«Деревообработчик» яхача газета редактор.

Хьажа, ладувгӀа

6 февраль
ТЕЛЕВИДЕНИ

10.40 — Передачай программа. 10.45 — СССР Госплана шовзткъе итт шу дизарга. 11.15 — Берашта. Мультфильмаш. 11.35— «УнахцӀено», Ӏилман популярни программа. 12.05 — «Эзар верст наькъа» яха художественни фильм, 13.30 — «Къонал эфире я». 15.00 — Телевизионни халкъий университет Ӏилмани техникан факультет. 15.40 — Кердадараш. 15.45 — Культура факультет. ХӀанзара дунен литература темаши гӀулакхаши. 16.30 — Киноникъбархой клуб. 17.00 — Дунен халкъашта юкъера обозрени 17.15 — «Дошо сахьат» яха художественни фильм. 18.30 — Илли оал Ирина Бржевская. 19.00 — Передачай программа, 19.05—Америка кхерий джунглешта. Передача ю телевиденея. радион политически обозревателя Дружинина. 19.30 — Фигурни солозаш хаххара йола Европе Чемпионат. МаӀа нах. Ший лоӀамер программа. Швейцарера передача. 20.30 — «Ха». Информационни программа. 21.00 — Фигурни солозаш хаххарах йолча Европа чемпионата дӀахо йода трансляци.

РАДИО

6.30 — Инструментальни пьесаш (эрсий меттала) 6.50 — Хоамаш. 7.20 — «Грозненски рабочий». «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 8.30 — «Къонал» (эрсий меттала). 16.05 — «Милице капитан» яха очерк (гӀалгӀай меттала). 16.20 — Халкъа тӀахьожам болх беш ба (эрсий меттала). 16.40 — КПСС — XXIV-ча съезда накъадолхаш. Коммунистий сурташ (нохчий меттала). 16.55 — Ашараш. 17.00 — «Нохч-гӀалгӀай ашараш йовзаргья шоана» яха передача (эрсий меттала). 17.40 — Къона тӀехье (гӀалгӀай меттала). 17.55 — «Школьни глобус» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 18.25 — «Шоана, производстве хьалха латтараш» яха концерт (нохчий меттала).

7 февраль
ТЕЛЕВИДЕНИ

9.55 — Передачай программа. 10.00 — Музыкальни киоск. 10.30 — Телевиденье Новосибирски студе программа. 11.30 — Фигурни соалозаш хаххарах йола Европа чемпионат. Кхалнах. Ший лоӀамах йола программа. Швейцарера передача. 13.00 — Къона Ленинец (гӀалгӀай меттала доах). 13.35 — Дешархошта. «Да, нана, цирк, со», яха телевизионни фильм. 15.05 — Советски кино мастераш. Шукшин. 15.45 — Знане Ӏилман — популярни кинопрограмма. 16.20 — Съезда хьалхарча яхье хьалалаттараштa дола концерт; 17.00—Фигурни соалозаш хаххарах йола Европа чемпионат ДӀахьокхаш йола выступлени. Швейцарера передача. 20.15 — Шоана, бераш. 20.25 — Передачай программа. 20.30 — «Свадебни колокола» яха художественни фильм.

РАДИО

7.10—«Грозненский рабочий» газета обзор. 7.18 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.25 — Хоамаш. 8.25 — Шоана дукхаезача ашарий концерт. 15.20 — Шахбулатова иллеш (нохчий меттала). 15.40 — «Сийдолча новкъа» яха Дадашова очерк (нохчий меттала). 16.00 — «Массанахьа дика нах ба» (эрсий меттала): 16.15 — КӀирандийнахьера музыкальни передача (эрсий меттала). 16.45 — «Къона тӀехье» (нохчий меттала). 17.00 — Литературни передача (эрсий меттала). 17.30 — БӀухой заявкаех дола концерт (гӀалгӀай меттала).

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гӀа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам.—3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38: партийни вахареи, культураи, промышленностеи отделий — 3-42-30: юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделеи бухгалтереи — 2-60-71.
«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект. 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38: отделов партийной жизни, культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства—3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции. 7/84.

СФ05030. Заказ № 1428.